

**SPRÁVA
O ČINNOSTI
A HOSPODÁRENÍ**
za rok 2018

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V PREŠOVE
2019

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2018

Organizácia: **Štátna vedecká knižnica v Prešove**

Rezort: **Ministerstvo kultúry SR**

Typ hospodárenia: **rozpočtová organizácia**

Miesto konania verejného odpočtu: **prezentačná miestnosť, Námestie mládeže 4**

Dátum a čas konania verejného odpočtu: **04. apríl 2019 o 10.00 h.**

Správa je zverejnená na adrese: <http://www.culture.gov.sk/organizacie-ministerstva/verejne-odpocty/verejne-odpocty-2018-343.html>

Správa je na webovom sídle organizácie: www.svkpo.sk

Vypracovali: Valéria Závadská
Roman Čonka, Marcela Domenová, Valéria Ferková, Anna Hajníková,
Mária Haliénová, Zuzana Pašmíková, Jana Vitališová

OBSAH

1.	IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE -----	5
	-	
2.	ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE -----	6
2.1	Rozhodujúce činnosti knižnice -----	6
	-	
2.2	Akvizícia a spracovanie knižničného fondu -----	7
2.3	Ochrana knižničného fondu -----	9
2.4	Spracovanie HKF a výskum dejín knižnej kultúry -----	10
	-	
2.5	Knižnično-informačné služby -----	12
	-	
2.6	Digitalizácia rómskej kultúry -----	15
	-	
2.7	Propagácia, prezentačná a edičná činnosť -----	20
	-	
2.8	Informačné a komunikačné technológie -----	23
	-	
3.	KONTRAKT ORGANIZÁCIE A ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE -----	26
3.1	Vyhodnotenie kontraktu -----	26
3.2	Prioritné projekty a ich vyhodnotenie -----	32
4.	ROZPOČET ORGANIZÁCIE -----	33
	-	
4.1	Zhodnotenia plnenia záväzných ukazovateľov -----	34
4.2	Príjmy organizácie -----	35
4.3	Výdavky organizácie -----	36
4.4	Zhodnotenie plnenia kontraktu podľa činností -----	40
	-	
4.5	Finančné operácie -----	41
4.6	Samostatné účty -----	41
5.	PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE -----	42
6.	PERSONÁLNE OTÁZKY -----	43
6.1	Organizačná štruktúra -----	43
6.2	Stav zamestnancov -----	44
	-	
6.3	Priemerná mzda -----	44
	-	
6.4	Personálna práca, sociálna starostlivosť -----	44
	-	
6.5	Bezpečnosť a ochrana zdravia, požiarna ochrana -----	45
7.	ZÁVER -----	46
	PRÍLOHA - Štatistika výkonov knižnice -----	47

Použité skratky

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CAIR – Centrálna aplikačná infraštruktúra a registratúra
DICRK – dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry
DKO – digitálny kultúrny objekt
e-born – digitaly born object (kultúrny objekt, ktorý nemá analógový ekvivalent)
EIZ – elektronické informačné zdroje
EPI – Ekonomické a právne informácie
GDPR – General Data Protection Regulation (slov. všeobecné nariadenie o ochrane údajov)
HKD – historický knižničný dokument
HKF – historický knižničný fond
IKT – informačné a komunikačné technológie
IS – informačný systém
KF – knižničný fond
KIS – knižnično-informačný systém
KIS3G – knižnično-informačný systém 3. generácie
kn. j. – knižničná jednotka
LITA – autorská spoločnosť
MARC 21 - MAchine-Readable Cataloging (bibliografický formát)
MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
NOC – Národné osvetové centrum
NP DICRK – národný projekt Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry
NRAP – Národný register autorských práv
NRD – Národný register digitalizácie
NRDO – Národný register digitálnych objektov
NRKO – národný register kultúrnych objektov
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OASF – oddelenie akvizície a spracovania fondov
OEP – oddelenie ekonomiky a prevádzky
OHKF – oddelenie historických knižničných fondov
OIT – oddelenie informačných technológií
OKIS – oddelenie knižnično-informačných služieb
OOF – oddelenie ochrany fondov
OS – operačný systém
OZ/o.z. – občianske združenie
RDA – Resource Description and Access (slov. katalogizačné pravidlá popisu zdrojov)
RFID – Radio Frequency IDentification (slov. rádiový frekvenčná identifikácia)
RTVS – Rádio a televízia Slovenska
SANET – Slovenská akademická sieť
SF – sociálny fond
SNK – Slovenská národná knižnica v Martine
ŠVK – Štátna vedecká knižnica v Prešove
TSK – Týždeň slovenských knižníc
TVT – Týždeň vedy a techniky
UKB – Univerzitná knižnica v Bratislave

ZŠ – Základná škola

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov:	Štátna vedecká knižnica v Prešove
Sídlo:	Hlavná 99, 081 89 Prešov prevádzky: Námestie mládeže 1 (oddelenie knižnično-informačných služieb) Námestie mládeže 4 (dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry) Jilemnického 3/c (sklad knižničného fondu v prenájme)
Rezort/zriaďovateľ:	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Dátum zriadenia:	1. september 1952 Rozhodnutie Ministerstva kultúry SR o vydaní zriaďovacej listiny č. MK-5893/2018-110/17023 zo dňa 1. 1. 2019
Forma hospodárenia:	štátna rozpočtová organizácia
Kontakt:	tel.: +421 51 245 1101 e-mail: kniznica@svkpo.gov.sk , URL: www.svkpo.sk www.portalsvk.sk
Štatutárny orgán:	Mgr. Valéria Zavadská, riaditeľka

Členovia vedenia ŠVK:

Čonka Roman, Mgr. – vedúci dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry
Domenová Marcela, Mgr., PhD. – vedúca oddelenia historických knižničných fondov
Ferková Valéria, PhDr. – vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb
Hajníková Anna, Ing. – vedúca oddelenia ekonomiky a prevádzky
Halienová Mária, Mgr. – vedúca oddelenia informačných technológií
Pašmíková Zuzana, PaedDr. – vedúca oddelenia akvizície a spracovania fondov
Vitališová Jana – vedúca oddelenia ochrany fondov

2. ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

2.1 Rozhodujúce činnosti knižnice

V súlade so zriaďovacou listinou vydanou Rozhodnutím MK SR o vydaní zriaďovacej listiny zo dňa 01.04.2002 ako aj v súlade s Rozhodnutiami MK SR o zmene zriaďovacej listiny zo dňa 19.02.2010 a zo dňa 01.10.2015 Štátna vedecká knižnica v Prešove (ďalej len „knižnica“) plní verejné funkcie a realizuje verejno-prospešné činnosti. Ich realizácia vyplýva v prvom rade z ustanovení nového zákona NR SR č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o knižniciach“), ktorý je základnou legislatívnou podporou pre činnosť knižníc. To sa prejavuje v zabezpečovaní prístupu k poznatkom a informáciám, v podpore rozvoja vedy, výskumu a vzdelávania, v ochrane kultúrneho dedičstva a vytvorení optimálnych podmienok na jeho využívanie. V súlade so zriaďovacou listinou knižnica vykonáva:

2.1.1 stále činnosti:

- a) akvizícia knižničného fondu z domácej i zahraničnej produkcie, ktorá sa realizuje všetkými hlavnými formami: nákupom, darom a výmenou,
- b) spracovanie všetkých druhov získaných dokumentov vytvorením bibliografických záznamov v KIS Virtua, tvorba autoritatívnych záznamov,
- c) dokumentácia rómskeho kultúrneho dedičstva, najmä jeho živých prejavov,
- d) ochrana knižničného fondu, zabezpečovanie knihárskych a konzervačných prác, starostlivosť o skladové priestory, uloženie a prísun dokumentov, revízia knižničného fondu,
- e) poskytovanie knižnično-informačných služieb v zmysle zákona o knižniciach v znení neskorších predpisov, prístup k externým informačným zdrojom, prístup na internet,
- f) správa a prevádzka informačných a komunikačných technológií ako nevyhnutná podpora prác v KIS Virtua a ekonomickom systéme SOFTIP a prác s rôznymi aplikáciami, zabezpečovanie bezpečnosti informačných systémov,
- g) riadiaca, ekonomická a kontrolná činnosť v spolupráci so systémom Štátnej pokladnice a plnenie úloh v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany, zabezpečovanie ochrany osobných údajov,

2.1.2 dlhodobé činnosti:

- a) spolupráca pri budovaní spoločnej databázy knižníc používajúcich KIS Virtua,
- b) spoluúčasť na budovaní spoločnej databázy spracovaním rusínskej a ukrajinskej bibliografie na Slovensku,
- c) spracovanie starých tlačí z fondov knižnice, ale aj na území regiónu, v rámci ktorého v súčasnosti prebieha riešenie čiastkovej výskumnej úlohy *Generálny katalóg tlačí 16. storočia zachovaných na území Slovenska XII. zv.*,
- d) vedecko-výskumný činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry,
- e) digitalizácia hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva,
- f) príprava a realizácia strednodobých a dlhodobých prioritných projektov (2 a viac rokov),

2.1.3 krátkodobé činnosti:

- kultúrno-spoločenské a vzdelávacie aktivity pre verejnosť s cieľom propagovať poskytované služby,
- príprava a realizácia krátkodobých (max. ročných) rozvojových projektov,
- realizácia odborných podujatí pre odbornú verejnosť a odbornú knihovnícku komunitu,
- edičná a publikačná činnosť.

Uvedené činnosti predstavujú základný rámec pracovnej náplne všetkých organizačných útvarov knižnice, avšak v rámci konkrétneho rozpočtového roka sa môžu vyskytnúť aj činnosti a aktivity, ktoré v tomto výpočte nie sú zahrnuté, nie sú ani pravidelné a zväčša sú súčasťou projektov.

2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu

V zmysle organizačnej štruktúry za činnosti v oblasti dopĺňovania a spracovania získaných dokumentov zodpovedá OASF, ktoré realizuje odborné činnosti na úsekoch dopĺňovania fondov, menného a vecného spracovania, akvizície a správy seriálov a verifikácie a adjustácie knižničného fondu.

K 31.12.2018 ŠVK evidovala vo svojom knižničnom fonde **617 859 kn. j.** v celkovej hodnote **2 532 899,53 €**, a to hlavne domáce a zahraničné knihy a časopisy a v menšom objeme aj špeciálne audiovizuálne, elektronické, digitálne a iné dokumenty.

Akvizícia knižničného fondu

V roku 2018 sa fond zvýšil o **13 055 kn. j.**, ktoré boli získané tradičnými spôsobmi. Formou kúpy bolo získaných 5 668 kn. j., formou povinného výtlačku sme nadobudli 4 841 kn. j., darom sme získali 2 106 kn. j., formou výmeny dokumentov 156 kn. j., formou bezodplatného prevodu 153 kn.j., 17 kn. j. sme zaradili do fondu z vlastnej edičnej činnosti a zaradili sme do fondu aj 90 digitálnych kultúrnych objektov, ktoré sú výsledkom práce dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry.

Nákup dokumentov

V roku 2018 sme zakúpili spolu **5 668 kn. j.** v celkovej hodnote **93 613,64 €**. Druhá skladba zakúpených dokumentov je nasledovná: knihy 5 506 kn. j., špeciálne dokumenty 85 kn. j. (z toho je 6 elektronických kníh, 68 hudobnín, 3 mapy, 3 audiovizuálne dokumenty a 5 databázových licencií) a 111 seriálových titulov (z toho 103 zahraničných a 8 slovenských, z nich 2 sú len v elektronickej podobe).

Návrh prioritného projektu *Nákup knižničných fondov* na rok 2018 bol naším zriaďovateľom podporený sumou 15 000 €. Z rozpočtu knižnice sme na nákup dokumentov použili 78 613,64 €.

V roku 2018 sme obnovili prístup k súboru právnych predpisov EPI na obdobie do roku 2021. Zakúpili sme 5 licencií k týmto databázam: EPI právny systém Médium + bonusový prístup, EPI Obchodný vestník, Eurokódex komentár k Zákonníku práce, EPI GDPR v praxi, a to v hodnote 4 771,91 €. Kolekciu Cambridge e-books sme doplnili o 6 nových titulov v sume 1 397,20 €. Kúpa dokumentov v roku 2018 bola výnimočná aj tým, že sme touto formou akvizície doplnili náš historický knižničný fond o 7 titulov tlači 16. storočia v hodnote 5 580 €. Rovnako sme sa snažili doplniť príručný fond našich študovní, najmä slovanskej študovne a študovne romistiky o kvalitné tituly zahraničnej proveniencie.

Nákup dokumentov vo finančnom vyjadrení, vrátane zdroja alokovaných finančných prostriedkov, prezentuje tabuľka 1.

Tabuľka 1 Hodnota zakúpených prírastkov v €

Ukazovateľ	rok 2016	rok 2017	rok 2018
knihy + špeciálne dokumenty	67 091,35	84 722,40	81 302,35
seriály	5 350,58	4 764,73	6 142,18
elektronické databázy + e-books	1 162,50	2 329,20	6 169,11
SPOLU, v tom:	73 604,43	93 063,00	93 613,64
- rozpočet bežných výdavkov	73 604,43	83 063,00	78 613,64
- prioritný projekt	0,00	10 000,00	15 000,00

Dary, výmena, náhrady, vlastná činnosť

Formou daru sa doplnilo do fondu **2 106 kn. j.**, z toho 1 877 kníh a 229 seriálových ročníkov. Výnimočným darom bol fragment spolkovéj knižnice Sdruženia evanjelickej mládeže Jednota Mateja Bahila v Prešove (91 kn. j., z toho 77 kn. j. vydaných do roku 1918). Od roku 2011 spracovávame priebežne dar etnografa a slavistu profesora Mikuláša Mušinku, v roku 2018 sme zaradili ďalších 746 kn. j. (553 kníh a 193 seriálových ročníkov). ŠVK nadobudla aj knižný dar od politológa Jána Hvat'a, ktorý daroval svoju celoživotnú

zbierku ukrajínk. Počas svojej aktívnej činnosti sa venoval predovšetkým problematike hladomorov na Ukrajine v 20. storočí a takisto politickému vývoju Ukrajiny. V roku 2018 sme spracovali prvých 383 kn. j. tejto zbierky. Ďalšími darcami boli aj Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave a Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.

V rámci výmeny a medzinárodnej výmeny dokumentov knižnica nadobudla **156 kn. j.** a to 149 kníh, 6 seriálov a 1 špeciálny dokument. Výmenným partnerom zabezpečujeme nielen publikácie z vlastnej produkcie, ale aj konkrétne dokumenty iných vydavateľov. Realizácia výmeny tým predstavuje nápor na rozpočet a zároveň si vyžaduje zvýšené úsilie na akvizičnú činnosť pri konkrétnych tituloch. Výmenným partnerom bolo odoslaných 53 dokumentov, z toho 51 kníh a 2 tituly periodík. **Ako náhrady** za dokumenty stratené a nevrátené používateľmi knižnica získala **24 kn. j.**

V rámci najnovšej odbornej činnosti produkujeme a ako súčasť knižničného fondu evidujeme digitálne kultúrne objekty, v roku 2018 zaevidovaných v KIS Virtua **90 digitálnych kultúrnych objektov**. V roku 2018 sme zaevidovali **17 kn.j.** v printovej podobe **z vlastnej edičnej činnosti**.

Povinný výtlačok

Knižnica je v zmysle zákona č. 217/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov **oprávneným príjemcom povinného výtlačku** tlačených dokumentov v náklade nad 500 ks. Takto do fondu získala celkovo **4 841 kn. j.**, z toho 3 462 kn. j. neperiodických publikácií, 1 232 kn.j. periodických publikácií, 121 kn.j. nepravých seriálov (vrátane ročeniek, zborníkov, kalendárov a iných) a 26 kn. j. špeciálnych dokumentov. Nedodané tituly neperiodických aj periodických dokumentov boli pravidelne urgované. Úspešnosť urgencií pri knihách je cca 30 % a pri časopisoch je to cca 90 % z celkovo odoslaných urgencií.

Nasledujúca tabuľka porovnáva výkony v oblasti akvizície dosiahnuté v roku 2018 s predošlými dvoma rokmi.

Tabuľka 2 Akvizícia knižničného fondu v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018
Akvizícia celkom, z toho:	12 200	12 700	13 055
- knihy	10 162	11 008	11 143
- seriály	1 790	1 537	1 674
- špeciálne dokumenty, v tom:	248	155	238
- mapy, normy	78	52	101
- audio- a videodokumenty	10	0	15
- elektronické dokumenty	30	12	21
- e-books	6	10	6
- digitálne kultúrne objekty	124	81	90
Licencie k elektronickým databázam	0	0	5
Akvizícia celkom, z toho:	12 200	12 700	13 055
- nákup	4 818	6 129	5 668
- povinné výtlačky	4 779	4 239	4 841
- dary	2 396	2 162	2 106
- výmena	52	69	156
- digitálne kultúrne objekty	124	81	90
- náhrady za stratené dokumenty	23	20	24
- bezodplatný prevod	0	0	153
- vlastná edičná činnosť	8	0	17

Spracovanie knižničného fondu

Od 1. februára 2018 spracovávame monografie a články podľa nových katalogizačných pravidiel **RDA (Resource Description and Access)**. Takto vytvárané záznamy sú obširnejšie a podrobnejšie, čo predstavuje pre prácu katalogizátorov väčší nápor. Odborné zamestnankyne OASF sa pravidelne zúčastňovali metodických školení, seminárov, vedeckých konferencií a prezentácií nových kníh (spolu 15). Z nich najdôležitejšie boli školenia **Katalogizačné pravidlá RDA – metodika popisu článkov vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel RDA** a **Katalogizačné pravidlá RDA – metodika popisu kníh vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel RDA** uskutočnené na pôde SNK v Martine.

V KIS Virtua bolo spracovaných **13 055 kn. j.**, z toho 11 143 kníh, 1 674 seriálov a 238 špeciálnych dokumentov. Z uvedených čísel je jasné, že neperiodické dokumenty (najmä tlačené knihy) bez ohľadu na formu akvizície tvoria najväčší počet z celkového prírastku. Do databázy KIS Virtua sme prispeli **4 978 novými bibliografickými záznamami**.

V KIS Virtua sa realizovala denná evidencia všetkých dochádzajúcich novín a časopisov ako aj spracovávanie zviazaných ročníkov. Zaevidovaných bolo 16 347 čísel dochádzajúcich periodík a celkový prírastok **viazaných ročníkov novín a časopisov je 1 674 kn. j.** v 2 439 zväzkoch. V Súbornom katalógu periodík, ktorý spravuje UKB, bolo redigovaných 18 bibliografických záznamov, 131 nových holdingových záznamov a 1 713 redigovaných holdingových záznamov. Aj v tomto prípade sa knižnica zaraďuje medzi najaktívnejších prispievateľov súborného katalógu. V KIS Virtua **spracovaných 90 digitálnych kultúrnych objektov.**

V súvislosti s jedinečným postavením v rámci Slovenska vo vzťahu k ukrajinskej a rusínskej menšine ŠVK naďalej zabezpečuje **analytické spracovanie** (článková bibliografia) **rusínskej a ukrajinskej periodickej tlače**, konkrétne titulov vydávaných menšinou Rusínov a Ukrajincov na Slovensku: Nove žyttja, Duklja, Vesselka, NN Info Rusín, Studium Carpato-Ruthenorum, Kolysočka, Artos. Celkovo sme vytvorili **1 504 bibliografických záznamov článkov** zo zborníkovej a časopiseckej literatúry.

Tabuľka 3 Spracovanie knižničných jednotiek v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018
Katalogizácia menná, z toho:	12 200	12 700	13 055
- knihy	10 162	11 008	11 143
- periodiká	1 790	1 537	1 674
- špeciálne dokumenty, v tom:	248	155	238
- mapy, normy	78	52	101
- audio- a videodokumenty	10	0	15
- elektronické dokumenty	30	12	21
- e-books	6	10	6
- digitálne kultúrne objekty	124	81	90
Katalogizácia vecná	4 645	4 786	4 455
Analytické spracovanie seriálov, v tom:	1 416	1 619	1 504
- regionálne tituly	0	0	0
- rusínske a ukrajinské tituly	1 416	1 619	1 504
- slavistické tituly	0	0	0

2.3 Ochrana knižničného fondu

Odborné činnosti súvisiace so starostlivosťou o knižničné fondy zabezpečuje OOF. Jeho hlavnou náplňou je denný prísun a odsun dokumentov zo skladov a ich dopravu do požičovne, do príručných knižníc študovní a jednotlivých oddelení, revízie knižničného fondu, prevádzka knihárskej dielne a starostlivosť o priestory skladov.

Prevádzka skladov a knihárskej dielne

Prenajatý sklad Virba, ktorý sa nachádza v priemyselnej zóne Prešova, je objekt, v ktorom je umiestnený celý knižničný fond. Kapacitne vyhovuje nielen umiestneniu knižničného fondu, ale vďaka mobilnému regálovému systému, zabudovanému do jednej časti objektu, ponúka dostatočnú skladovú rezervu na niekoľko rokov.

OOF je plne zapojené do práce v KIS Virtua, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje tlač používateľských požiadaviek priamo na oddelení, čo urýchľuje prácu a predovšetkým značne šetrí čas pri overovaní, či je žiadaný dokument požičaný. Tým sa podarilo do veľkej miery eliminovať problémy, ktoré vznikali pri žiadaných vypisovaných manuálne. V roku 2018 bolo **prijatých spolu 71 798 žiadaniek.**

Súčasťou KF je aj historický knižničný fond, ktorý spravuje OHKF. Ide o náš vlastný historický fond a historický fond Rehole piaristov, ktorý spravujeme na základe uzatvorenej zmluvy o spolupráci. OHKF priebežne zabezpečovalo všetky manipulačné práce súvisiace s výberom žiadaných titulov pre používateľov na prezenčné štúdium a s heuristikou pre účely vedecko-výskumnej činnosti a tiež realizovalo čiastkové revízne práce v spolupráci s OOF.

Činnosť knihárskej dielne bola zameraná hlavne na väzbu periodík, na malé aj väčšie opravy dokumentov a v minimálnej miere na väzbu interných materiálov a ďalšie kartonážne a rezačské práce pre potreby knižnice. Na tomto pracovisku sa realizovali kníhviazačské práce v počte **2 985 zv.**, z toho bolo zviazaných 2 010 zv. seriálov, opravených 916 zv. poškodených dokumentov z knižničného fondu, zviazaných 39 zv. interných materiálov knižnice a 20 zv. boli menšie opravy dokumentov HKF. Externé kníhviazačské služby boli využité len v prípadoch zlatenia väzby niektorých časopiseckých titulov, a to v počte 144 zv. časopisov

pre potreby príručnej knižnice študovne viazaných periodík, pretože na práce s tým spojené nemá knižnica vo vlastnej dielni dostatočné technické vybavenie.

Revízia knižničného fondu

Na úseku ochrany fondov bola v zmysle zákona o knižniciach, vyhlášky MK SR č. 201/2016 Z. z. o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach a internej Smernice riaditeľky o evidencii, vyradovaní a revízii knižničného fondu v ŠVK v Prešove **vykonaná plánovaná pravidelná revízia knižničného fondu** v počte 30 100 signatúr, t. j. **46 259 kn. j.**, z nich 619 kn. j. je nezvestných. Ukazovateľ revízie KF bol naplnený na **100 %**.

Revízia v roku 2018 prešla organizačnými zmenami, keď z OKIS bol dočasne vyčlenený jeden zamestnanec na výkon revízie. Vedenie knižnice vytvorilo priamo v sklade Virba vhodné pracovné podmienky na túto odbornú činnosť s tým, že ju bude vykonávať iba jeden zamestnanec, aby sa eliminovali chyby a nedostatky z minulých rokov, keď revíziu zabezpečovala revízna komisia prostredníctvom zamestnancov viacerých odborných útvarov.

Súčasne s revíziou KF bol k revidovaným dokumentom priradovaný čiarový kód, ak v dokumente chýbal, a realizovalo sa čipovanie starších dokumentov KF.

Tabuľka 4 Činnosť OOF v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018
Prijaté žiadanky spolu, v tom:	84 200	80 724	71 798
- z KIS Virtua	79 887	78 869	70 809
- na historické fondy	2 648	1 395	826
Knihárske práce, z toho:	3 020	2 820	2 985
- oprava dokumentov	1 161	790	916
- väzba novín a časopisov	1 810	1 991	2 010
- väzba interných materiálov	34	22	39
- opravy HKF	15	17	20

2.4 Spracovanie historického knižničného fondu

Hlavnou pracovnou náplňou OHKF je spracovanie historického knižničného fondu a starostlivosť o nich v depozitoch, vrátane ich revízie, ďalej poskytovanie služieb v študovniach, príprava a realizácia odborných podujatí a edičná a publikačná činnosť. S tým úzko súvisí aj vedecko-výskumná činnosť. Týmto agendám zodpovedajú tabuľka 5 *Prehľad najviac žiadaných titulov* a tabuľka 6 *Činnosť OHKF v číslach*, v ktorej sú uvedené všetky dôležité ukazovatele a ich plnenie.

Spracovanie HKF a vedecko-výskumná činnosť

Spracovanie starých tlačí sa realizovalo predovšetkým podľa jazykového princípu (slovaciká a inojazyčné dokumenty) a parciálne aj podľa chronologického princípu (podľa vročenia tlačí). Len čiastočne sa zohľadňovalo tematické hľadisko súvisiace s vedecko-výskumnou činnosťou OHKF, publikačnou činnosťou, a to v oblasti výskumu prešovských typografov, výskumu z oblasti duchovnej kultúry, osobností mesta a regiónu a ich diel, čo sa odrazilo aj pri príprave odborných výstav a vedeckých konferencií. V rámci slavistiky dominovalo spracovanie územných a jazykových slovacikálnych, ale aj bohemikálnych dokumentov z obdobia 19. – 20. storočia (t. j. do roku 1918), slavistických dokumentov s dôrazom na ukrajiniká, rusiká, cirkevnoslovan-ské a české tlače. Tieto práce súviseli s prípravou súboru dokumentov z 18. – 20. storočia, ktoré sú plánované na vyhlásenie za historický knižničný fond. Ďalšiu časť spracovania predstavovali záznamy jazykových germaník z 18. – 20. storočia a napokon várií s dôrazom na hungariká a latiniká zo 16. – 19. storočia.

OHKF do KF zaradilo a spracovalo 91 kn. j., z toho 77 tlačí a periodík, ktoré predstavujú historické dokumenty s vročením do roku 1918. Išlo o už spomínaný dar fragmentu spolkovéj knižnice Sdruženia evanjelickej mládeže Jednota Mateja Bahila, ktoré pôsobilo v 1. polovici 20. storočia v Prešove a ktoré boli vyradené zo Štátneho archívu v Prešove. Ojedinele, t. j. v prípade výskytu, sa spracovávali historické dokumenty z daru osobnej knižnice prof. Mikuláša Mušinku ako aj ukrajiník politológa a redaktora Slobodnej Európy Jána Hvaťa, pochádzajúceho z obce Rešov v okrese Bardejov. Práve na získaní tohto daru osobnej knižnice pre ŠVK participovala za OHKF Mária Nachajová. Celkovo sa na OHKF spracovalo **1 003 dokumentov** HKF.

Od roku 2016 sa priebežne pracovalo na čiastkovej úlohe – heuristike a analýze vybraných dokumentov z historického fondu knižnice, ktoré by boli vhodné na zaradenie a vyhlásenie za HKD/HKF do tzv. 2. fázy HKF. Až v decembri 2018 sa dokončila konečná selekcia navrhovaných a spracovaných dokumentov ako podkladov k 2. fáze vyhlásenia časti knižničného fondu za HKF a začalo sa s prípravou analýzy zdôvodnenia do argumentačnej časti žiadosti, ktorú je potrebné predložiť. V 1. štvrtroku 2019 bude táto žiadosť predlože-

ná sekcii kultúrneho dedičstva MK SR so súborom potenciálnych vzácnych tlačí ŠVK na vyhlásenie za HKF a následné zapísanie SNK v Martine do Ústrednej evidencie HKD a HKF.

Vedeckovýskumná činnosť bola v roku 2018 zameraná aj na spracovanie tlačí 16. storočia. Výskum sa zrealizoval v Eparchiálnej knižnici, Kolegiálnej knižnici (heuristika), spracované boli aj dokumenty z fondu ŠVK, ktoré neboli správne spracované v KIS Virtua. Už skôr plánovaný výskum na Rímskokatolíckom farskom úrade v Prešove sa pre zdravotné dôvody kompetentného zamestnanca knižnice presúva na rok 2019.

V súvislosti s problematikou spracovávaní tlačí 16. storočia je nesporné zaujímavý fakt o zakúpení 7 tlačí zo 16. storočia v závere roka, ktoré boli okamžite zaradené do HKF a odborne spracované. Ide o tituly v latinskom, nemeckom a francúzskom jazyku, ktoré boli vydané v Antverpách, Ženeve, Lyone, Zürichu či v Paríži.

Výskum odborných zamestnancov OHKF pre potreby ich edičných a publikačných výstupov sa realizoval najmä v pamäťových a fondových inštitúciách v rámci Prešova, čiastočne ale aj v zahraničí, a to v rámci týždenného výskumného pobytu v Biblioteke Jagiellońskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego v Krakove. Cieľom bolo dokumentovanie historických jazykových slovacík s dôrazom na obdobie formovania moderného slovenského národa.

Odborní zamestnanci oddelenia vlni vystúpili na viacerých konferenciách doma aj v cudzine (7 referátov), publikovali viacero vedeckých štúdií (7), ale aj iných príspevkov – článkov (1), správ (3), anotácií a recenzií (13).

Služby študovní

OHKF prevádzkuje dve špecializované študovne: slovanskú študovňu a študovňu starých tlačí, ktoré sa nachádzajú fyzicky v jednom spoločnom priestore na Hlavnej ul. a ponúkajú 16 študijných miest a 3 počítačové stanice s pripojením na internet a prístupom k EIZ. Používatelia tak majú k dispozícii aj 1 tlačiareň a 1 multifunkčné zariadenie a čítačku mikrofilmov.

V roku 2018 využilo služby oboch študovní **1 285 používateľov** (slovanská študovňa – 434, študovňa starých tlačí – 851), vrátane zahraničných návštevníkov z Ukrajiny a Čiech. Na prezenčné štúdium bolo poskytnutých **5 197 kn. j.** najmä z fondu príručných knižníc študovní, vrátane starých tlačí a rukopisov (vydaných do roku 1918). O ponúkané vzdelávacie aktivity – Bibliografická hodinka, Naučme sa rešeršovať – zo strany používateľov záujem nebol.

Zamestnanci OHKF vybavili **celkovo 826 žiadaniek** z historických fondov ŠVK a Kolegiálnej knižnice v Prešove, čo predstavuje predpokladané plnenie na 82,6 %. Ukazovateľ odráža reálny záujem bádateľov z odbornej vedeckej a pedagogickej obce, ako aj ich jazykové kompetencie a aktuálne témy výskumu, ktorým sa venujú. V tomto kontexte pre nich staré tlače a historické periodiká predstavujú ich potenciálnu prímarnu pramennú bázu. Viditeľný pokles nastáva zo strany študentov pre slabé jazykové kompetencie ako aj nelichotivý demografický ukazovateľ, t. j. nízky počet študentov na dotknutých humanitných odboroch (historické vedy, lingvistiká). V roku 2018 u bádateľov dominovala problematika národného obrodzenia, výskum tlačí 16. storočia – reformácia a Biblia, téma 1. svetovej vojny, historická geografia a výskum knižného média, ďalej v rámci historickej slavistiky to bola spolková činnosť, typografická a vydavateľská činnosť na Ukrajine v kontexte knižnej kultúry a emigrantské tlače.

V slovanskej študovni absolvovala v marci 2018 mesačnú výskumnú odbornú stáž pani Lilija Syrota z Katedry knihovníctva Fakulty kultúry a umenia Ľvovskej národnej univerzity Ivana Franka na Ukrajine.

Služby študovne starých tlačí využilo v minulom roku 851 čitateľov. Z pohľadu časopiseckej a zborníkovej literatúry najväčší záujem používateľov sa spájal s regionálne zameraným časopisom *Nové obzory*, ktorý je nasledovaný časopisom *Annales historici Presovienses* a celoslovenským časopisom *Slovenská archivistika*, prešovským časopisom zameraným na cirkevné dejiny *Historia Ecclesiastica* a časopisom *Historický časopis*. Medzi prvých desať najžiadanejších titulov sa dostali aj ďalšie periodiká – *Studia Historica Tyrnaviensia*, *Historica Carpatica*, *Mesto a dejiny*, *Sambucus*, *Slovenská numizmatika*. Pokiaľ ide o monografie dominovala knižná kultúra a knihoveda, medzi ktorými mali výrazný podiel výstupy vlastnej edičnej činnosti knižnice. Z kvantitatívneho hľadiska nasledovala problematika dejín, kde bol najväčší záujem o kategóriu slovenské dejiny, evanjelici na Slovensku, cirkevné dejiny vo všeobecnosti i v jednotlivých denomináciách, ďalej problematika revolúcie 1848/1849 v Uhorsku a téma stredoveku. Výrazne boli využívané aj encyklopédie a biografické slovníky. Pomocné vedy historické okrem všeobecnej problematiky boli najviac zastúpené paleografiou, heraldikou a numizmatikou. Nasledovala kategória bibliografií a súpisov literatúry, v ktorej sa najväčší záujem sústredil na tlače 16. storočia. Tradične silne boli poskytované edície prameňov, nasledované regionálnou literatúrou a historickou geografiou. Badateľný bol aj záujem o problematiku archívov a archívnictva.

V rámci **slovanskej študovne**, ktorej služby v roku 2018 využilo 434 čitateľov, sme zaznamenali najvyšší záujem o časopisy a zborníky národnostných menšín na východnom Slovensku, ukrajinskú *Duklju* a *Nove žyttja*, rusínsky *InfoRusyn*, ukrajinský časopis *Družno vpered*, rusínsky časopis medzivojnového obdobia *Ruskoje slovo*, ukrajinský *Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry*, ruské periodikum *Nauka i žizn'*, časopis Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra *Slovenská reč*, rusínsky *NN InfoRusyn* a *Rusyn*. Z hľadiska nečasopiseckej literatúry v slovanskej študovni jednoznačne dominovali výkladové slovníky slovenského jazyka (súčasný i etymologický), nasledované problematikou ukrajinistiky, v rámci ktorej sme zaregistrovali zvýšený záujem o osobnosť a dielo ukrajinského básnika a prekladateľa Ivana Macinského. Výrazne boli využívané dvojazyčné a výkladové slovníky predovšetkým v kombinácii s ukrajinčinou a poľštinou. Nasledovala problematika spojená so slovenskou literatúrou a jazykom, rusinistikou a bohemistikou. Bližšie informácie o jednotlivých podujatiach OHKF sú uvedené v podkapitole 2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť.

V rámci služieb študovní OHKF poskytlo **7 549 faktografických a bibliografických informácií**, uskutočnilo **11** exkurzií, na ktorých sa zúčastnilo 64 záujemcov. Pre zahraničných záujemcov boli realizované **2** exkurzie (skupina z Ukrajiny a z Čiech). Z vekového hľadiska pokryla exkurzná činnosť štandardne rozptyl záujemcov od základnej školy až po univerzitných pedagogických zamestnancov. Z tematického hľadiska bol najväčší záujem o exkurzie venované knižnici a jej službám so zameraním na služby študovne starých tlačí a slovanskej študovne, pomocné vedy historické (s dôrazom na kodikológiu), o knižnú kultúru. Podujatia sa realizovali nielen v priestoroch študovní, ale aj v priestoroch evanjelického kolégia v Prešove.

Tabuľka 5 Prehľad najviac žiadaných titulov

Študovňa starých tlačí – najviac žiadané tituly		Slovanská študovňa – najviac žiadané tituly	
1.	Nové obzory	1.	Duklja
2.	Annales historici Presovienses	2.	Družno vpered
3.	Slovenská archivistika	3.	Nové žyttja
4.	Historia Ecclesiastica	4.	Ruskoje slovo
5.	Historický časopis	5.	Veselka
6.	Studia Historica Tyrnaviensia	6.	Narodnaja gazeta
7.	Historica Carpatica	7.	Prjaševskaja Rus
8.	Mesto a dejiny	8.	Karpats'kyj svět
9.	Sambucus	9.	Rusyn
10.	Slovenská numizmatika	10.	Godovoj otčet

Tabuľka 6 Činnosť OHKF v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018
Spracovanie HKF	1 515	1 200	1 003
Služby študovní, v tom:			
- počet návštevníkov	890	993	1 285
- počet prezenčných výpožičiek	4 308	5 145	5 197
- počet poskytnutých informácií	4 338	9 169	7 549
- počet žiadaniek na HKF	2 648	1 395	826
Odborné podujatia:	16	27	15
- exkurzie	11	19	10
- konferencie, semináre, prednášky	2	4	2
- výstavy	2	4	2
- prezentácie	2	0	1
Edičná činnosť	2	5	3

2.5 Knižnično-informačné služby

ŠVK poskytuje knižnično-informačné služby verejnosti v zmysle zákona o knižniciach, kde v § 16 a 17 sú uvedené typy služieb a podmienky ich poskytovania.

V roku 2018 bolo v knižnici registrovaných **5 684** používateľov, z toho 4 329 používateľov bolo nových používateľov a tých, ktorí si členstvo predžili. Počet aktívnych používateľov za rok 2018, teda tých, ktorí za kalendárny rok vykonali aspoň jednu transakciu, bol **4 335**. Knižnicu navštívilo spolu **363 251 návštevníkov**. Uvedené číslo zahŕňa návštevnosť:

- požičovne v počte **68 171 používateľov**,
- čitárne a študovní v počte **5 583 používateľov**,

- c) online katalógu knižnice **142 993 návštev**,
- d) webovej stránky **135 391 návštev**,
- e) portálu knižnice **5 342 návštev**,
- f) všetkých realizovaných podujatí **5 771 návštevníkov**.

Z tohto výpočtu je zrejme, že ukazovateľ návštevnosti tvorí **návštevnosť fyzických osôb** v priestoroch knižnice, t. j. návšteva požičovne, čítárne, študovní a podujatí (písm. a), b) a f)), a **virtuálna návštevnosť**, t. j. návšteva webovej stránky, online katalógu a portálu (písm. c), d) a e)). Práve virtuálne návštevy predstavujú veľkú časť z celkovej návštevnosti, pretože používaný knižnično-informačný systém umožňuje používateľom vykonávať rôzne transakcie (vyhľadávanie, objednávky dokumentov, rezervácie, prolongácie) bez fyzickej návštevy knižnice, z prostredia domova, školy, práce.

Absenčné výpožičné služby

ŠVK realizuje výpožičný proces v module výpožičky KIS Virtua, v rámci ktorého evidovala spolu **251 513 výpožičiek**. Z uvedeného celkového počtu bolo **208 035 absenčných** a počas celého roka bolo uskutočnených 120 798 prolongácií. Používatelia si mohli požičané dokumenty prolongovať 5x na dobu 30 dní v prípade, že požičané dokumenty neboli žiadané iným používateľom. Periodicita výpožičiek u najviac žiadaných dokumentov bola operatívne obmedzovaná na výpožičnú dobu 2 týždne, čo sa odzrkadlilo na zvýšenom počte absenčných výpožičiek. Aj samotní používatelia ocenili rýchlejší obrat výpožičiek.

Posledné výzvy na nevrátené dokumenty boli zaslané **103** používateľom, čo je o 47 menej ako v roku 2017 a to svedčí o ich disciplinovanosti. Táto skutočnosť má však priamy vplyv na výšku príjmov z vlastnej činnosti (sankčné poplatky), ktoré majú z roka na rok klesajúcu tendenciu. Právnej zástupkyňi knižnice bolo zaslaných na riešenie 5 výziev na vymáhanie nevrátených výpožičiek.

Posledné výzvy na úhradu dlžnej sumy boli zaslané používateľom, ktorí síce vrátili všetky vypožičané dokumenty, ale neuhradili vzniknuté sankčné poplatky. Išlo o 7 používateľov a všetky výzvy boli ku koncu roka vybavené k spokojnosti knižnice. V roku 2018 boli dvom používateľom odoslané **posledné výzvy na úhradu dlžnej sumy za vypracovanie rešerše** a obidve sa podarilo vyriešiť do konca roka.

Prezenčné výpožičné služby

V roku 2018 bolo zrealizovaných **43 478 prezenčných výpožičiek** a prezenčné služby študovní a čítárne využilo v priebehu roka spolu 5 583 návštevníkov. Prezenčné služby boli poskytované v čítárni a študovniach:

- **čítareň, všeobecná študovňa, študovňa viazaných periodík**

V čítárni boli vystavené najnovšie čísla bežného ročníka **186** titulov časopisov a **12** titulov novín, ktoré sa priebežne obmieňali. Ostatné tituly boli sprístupňované používateľom na požiadanie z blízkeho príručného skladu. Všeobecná študovňa poskytuje v rámci príručnej knižnice prístup ku knižným publikáciám z rôznych vedných odborov. Tieto dokumenty sa obmieňajú a dopĺňajú priebežne podľa požiadaviek používateľov. Študovňa viazaných periodík poskytuje prístup k viazaným ročníkom odborných časopiseckých titulov najmä z humanitných a spoločenskovedných odborov.

V priestoroch čítárne a študovne viazaných periodík sme poskytovali prezenčné výpožičky viazaných periodík buď z príručnej knižnice študovne alebo dovezené zo vzdialeného skladu. Používatelia mali k dispozícii *Zoznam časopisov a novín dochádzajúcich do ŠVK v Prešove* v elektronickej podobe na webovej stránke knižnice.

V čítárni mali používatelia k dispozícii 12 študijných miest, v študovni viazaných periodík 11 študijných miest a vo všeobecnej študovni 20 študijných miest a 3 počítačové stanice s pripojením na internet. Čítareň a obe študovne vlni **navštívilo 3 934 používateľov**, z toho služby internetu využilo 982 používateľov, vyhotovených bolo 14 804 kópií. V týchto priestoroch bolo **realizovaných celkovo 7 398 prezenčných výpožičiek**, z toho 24 bolo prezenčných výpožičiek noriem a **poskytnutých 11 209 informácií** (z toho 5 373 bibliografických a 5 836 faktografických).

- **informačno-vedecké centrum (IVC)**

Informačno-vedecké centrum v roku 2018 navštívilo **325** návštevníkov. Z celkového počtu poskytnutých informácií sa IVC podieľa počtom **3 155 informácií** (z toho 1 443 bibliografických a 1 712 faktografických), pričom najviac požiadaviek na informácie sa týkalo informačných zdrojov a služieb knižnice (napr. elektronické objednávky rešerši) a ich prístupnosti pre používateľov. Počítačové stanice boli denne využívané predovšetkým z dôvodu bezplatného prístupu na internet na vyhľadávanie, na odosielanie online žiadaní a realizáciu rezervácie kníh, vyhľadávanie v databázach, na prácu v textovom editore MS Word a na prácu v tabuľkovom editore MS Excel. Tieto stanice umožňujú tiež prístup ku grafickým programom ako je Microsoft Office PowerPoint, Microsoft Office Publisher, Microsoft Office Visio, Microsoft Expression Design

a k mapám Európy v programe Ma20p-Microsoft MapPoint Europe. Používatelia mali zabezpečený prístup k cudzojazyčným dokumentom, k dokumentom z oblasti geografie, dejín, astronómie, marketingu, manažmentu, hudby a k dokumentom so sociálnou tematikou sprístupnené v knižnej podobe, na CD nosičoch, audio a videokazetách.

V IVC bolo zrealizovaných **48 prezenčných výpožičiek** a vyhotovených 382 kópií. V rámci prístupu k EIZ používatelia využívali databázy Elsevier Science Direct Encyclopedies and RefWorks, Elsevier Science Direct Ebooks, Elsevier Engineering Village REFEREX, Springer Ebooks, Sage Premier 2008-2009, Emerald Insight – Best of Biz, Emerald Insight – Emerald Engineering, Emerald Insight – Book Series – Management, Business and Economics, Emerald Insight – Book Series – Social Science, Emerald Insight – Emerald Management First, Wiley InterScience E-books, Wiley InterScience Reference Works, IET Digital Library, EBSCO. V roku 2018 podpísalo *Zmluvu o používaní adresára, tzv. používateľského konta na zabezpečenom serveri SNK v Martine a o využívaní služieb systému Naviga spolu 3 používatelia*. Od začiatku realizácie projektu k 31.12.2018 podpísalo zmluvy spolu 272 používateľov.

V roku 2018 bolo v IVC zrealizovaná 1 bibliografická hodinka, ktorej sa zúčastnilo 8 návštevníkov. IVC sa podieľalo na propagácii knižnice prostredníctvom prípravy letákov, prezentácií a individuálnej informačnej výchovy. Denne sa vybavovala agenda súvisiaca s rešeršovaním a evidenciou rešerší. Používateľom sme umožnili v IVC registráciu do knižnice a ako aj vrátenie absenčne vypožičaných dokumentov.

Knižnica prevádzkuje tri špecializované študovne – slovanskú študovňu, študovňu starých tlačí a študovňu romistiky. Informácie o činnosti týchto študovní a plnení ukazovateľov sú uvedené v podkapitole 2.5 Spracovanie historického knižničného fondu a v podkapitole 2.6 Digitalizácia rómskej kultúry.

Medziknižničná výpožičná služba (MVS), Medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MMVS)

Súčasťou výpožičných služieb sú medziknižničné výpožičné služby. Ich cieľom je sprostredkovať používateľom prístup k dokumentom, ktoré knižnica vo svojom fonde nemá, ale nachádzajú sa vo fondoch iných slovenských alebo zahraničných knižníc (MVS žiadajúca). Súčasne požičiava aj dokumenty, ktoré má vo vlastnom fonde a žiadajú ich iné knižnice pre svojich používateľov (MVS požiadaná).

• požiadaná MVS, MMVS

V rámci **MVS, MMVS požiadanej** bolo iným knižniciam poskytnutých **2 983 výpožičiek** (2 953 MVS a 30 MMVS), čo je nárast o 150 výpožičiek oproti predchádzajúcemu roku. Pokiaľ išlo o požiadavky na vyhotovenie kópií článkov, poskytli sme **2 123 kópií** (skenov), čo o 123 % viac oproti roku 2017. Vyhotovenie kópií skenovaním používatelia preferujú pred papierovými kópiami.

• žiadajúca MVS, MMVS

V rámci **žiadajúcej MVS a MMVS** bolo **kladne vybavených 607 požiadaviek**, pričom zo slovenských knižníc bolo zabezpečených spolu **524 výpožičiek** MVS a zo zahraničných knižníc bolo kladne vybavených **83 požiadaviek**, a to najmä z Česka, Nemecka a Poľska. Vlastným používateľom sme zabezpečili spolu **483 tlačených kópií**, čo je pokles oproti predchádzajúcemu roku o 11 %. Nevybavené ostali iba požiadavky, u ktorých používatelia nesúhlasili s poplatkom zahraničnej požičiavajúcej knižnice.

Zaznamenávame opätovný **nárast** požiadaviek na medziknižničné služby o dokumenty z našej knižnice aj napriek množstvu dokumentov dostupných v elektronickej podobe, ale predovšetkým evidujeme zvýšený **záujem o kópie (skeny) článkov** z nášho KF (už spomínaný nárast o 123 %), čím knižnica šetrí náklady spojené s odosielaním dokumentov v rámci MVS.

Rešeršné, informačné a reprografické služby

Uvedené služby zabezpečovali najmä zamestnanci OKIS, OHKF a DICRK v rámci služieb študovní, ale informácie poskytovali telefonicky či e-mailom aj zamestnanci iných útvarov.

Využitie **rešeršnej služby** nie je viazané na registráciu, a keďže ide o platenú službu, môže ju využiť ktokoľvek, kto prejaví záujem. Objednávku je možné realizovať osobne, telefonicky alebo elektronicky. Osobná, príp. telefonická konzultácia k vypracovaniu rešerše je niekedy nevyhnutná z dôvodu bližšej špecifikácie možných zdrojov k požadovanej téme. Dôvodom je snaha vyhľadať relevantné zdroje tak, aby ich mohol používateľ všetky využiť. Rozsah záznamov v rešerši je rôzny a odvíja sa od témy zadávanej objednávateľom rešerše a časového rozpätia rokov vydania. Knižnica na základe používateľských požiadaviek spracovala **230 rešerší**, čo predstavuje medziročný pokles o 9 rešerší. V rámci nich bolo poskytnutých spolu 15 839 záznamov, čo predstavuje približne 68 záznamov na jednu rešerš.

Súčasťou služieb knižnice je **poskytovanie informačných služieb** vo forme faktografických a bibliografických informácií, podaných ústnou alebo písomnou formou. Vlni bolo poskytnutých spolu **29 223 informácií**, z toho bolo 15 821 faktografických a 13 402 bibliografických. Najviac žiadané bibliogra-

fické informácie boli z oblasti ošetrovateľstva, špeciálnej pedagogiky, výchovy, prírodných vied, sociálnej práce, ekonomiky, religionistiky, medicíny, dejín, manažmentu, práva, kriminalistiky, umenia, filozofie, spoločenských a aplikovaných vied. Pri prepočte na 250 pracovných dní bolo denne poskytnutých priemerne 116 informácií.

Súčasťou informačných služieb je webová služba **Spýtajte sa knižnice**, v rámci ktorej majú možnosť používatelia položiť otázky z rôznych oblastí, na ktoré knižnica odpovedá najneskôr do 48 hodín. Prevažne sú to však otázky týkajúce sa knižnice, knižničného fondu, konkrétnych publikácií a pod. Vlni knižnica takto odpovedala na **177** otázok položených prostredníctvom uvedenej služby. Cieľom tejto služby je poskytovať informácie rôzneho charakteru, presnejšie je to uvedené v pokynoch na webovej stránke knižnice. Z možnosti položiť otázku sú vylúčené okrem iného najmä požiadavky na rešeršovanie, čo niektorí používatelia chcú nesprávne využiť. Objednávanie rešerš má svoje špecifiká a na tento účel slúži iný formulár knižnice.

Novou formou poskytovania informácií o aktivitách a poskytovaných službách je **dotykový kiosk**, umiestnený vo vstupnom vestibule OKIS. Slúži na poskytovanie elektronických informácií, kde je možné si prehľadne prezerat a získavať informácie v rámci definovaných rubriek. Od spustenia jeho prevádzky, čiže od vytvorenia príslušnej softvérovej aplikácie sme zaznamenali len pozitívny ohlas na tento spôsob informovania.

Knižnica umožňuje svojim používateľom využiť reprografické služby na vlastných aj prenajatých zariadeniach, ktoré sa nachádzajú v jednotlivých študovniach. V roku 2018 bolo pre používateľov **vyhotovených 16 887 papierových kópií**.

Tabuľka 7 Činnosť OKIS v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018
Registrovaní používatelia	6 362	6 975	5 684
Počet návštevníkov, v tom:	376 603	399 121	363 251
- požičovňa	69 039	78 133	68 171
- študovne	7 467	6 075	5 583
- OPAC, webstránka, portál	298 411	312 309	283 726
- podujatia	1 686	2 604	5 771
Výpožičky, v tom:	269 259	269 924	251 513
- absenčné	228 018	224 654	208 035
- prezenčné	41 241	45 270	43 478
MVS a MMVS spolu, v tom:	3 761	3 348	3 590
- MVS iným knižniciam	3 161	2 827	2 953
- MVS z iných knižníc	563	481	524
- MMVS z iných knižníc	31	34	83
- MMVS iným knižniciam	6	6	30
Podujatia pre používateľov, v tom:	147	174	174
- výstavy, prednášky, prezentácie, besedy	55	84	85
- výstavky nových kníh	47	47	46
- informačná výchova	43	39	40
Odborné podujatia pre knihovníkov	2	4	3

2.6 Digitalizácia rómskej kultúry

V roku 2018 sa národný projekt Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry nachádzal v 4. roku trvalej udržateľnosti, ktorá musí byť garantovaná minimálne 5 rokov po finančnom ukončení projektu (od 16.06.2015).

Dokumentovanie rómskej kultúry

Dokumentovanie prejavov rómskej kultúry začína mapovaním a identifikáciou rôznorodých prejavov rómskej kultúry v troch zadaných oblastiach: *orálna história a literatúra, hudobné dedičstvo Rómov, vrátane divadelnej činnosti, a Rómovia a remeslá vrátane výtvarného umenia*. Po analýze a selekcii zmapovaných informácií sa realizuje nahrávanie kultúrnych prejavov v teréne.

Ťažisko činnosti DICRK bolo v spracovávaní nahrávok až do finálnej podoby, čiže vrátane popisných metaúdát, a ich sprístupnenie na prezentačnom portáli ŠVK a portáli Slovakia. Hlavné typy digitálnych kultúr-

nych objektov sú audiodokumenty, videodokumenty, skeny a fotografie. V roku 2018 sme okrem slovenských, rómskych, anglických titulkov začali vybrané objekty prekladať aj do maďarského jazyka, čím sa náš obsah dostáva k širšiemu publiku. V roku 2018 bolo **spracovaných 90 DKO**. Ich prehľad je uvedený v tabuľke 8.

Začiatkom roka 2018 bol schválený *Plán hlavných úloh na rok 2018*, ktorý bol z pohľadu DICRK členený na plán spracovania digitálnych kultúrnych objektov, plán nových nahrávaní, plán pravidelných podujatí a edičnú činnosť. V rámci plánu nových nahrávaní sa uskutočnilo:

1. Dokumentovanie podujatia s názvom *Tábor pamäti Rómov* (Poľsko);
2. Mapovanie rómskych osád o stave rómskeho jazyka, remesiel, miestnych špecifik (východné Slovensko);

Podujatie **Tábor pamäti Rómov (Poľsko)** sa konalo v dňoch 24.-27.07.2018. Je to kočovný tábor a jeho putovanie sa koná na počesť rómskych vojnových obetí v Poľsku od roku 1996. Cieľom niekoľkodňového putovania je návšteva miest Żabno, Bielcza, Borzęcin a Szczurowa, kde boli počas druhej svetovej vojny zavraždení Rómovia, preto podujatie je zároveň spomienkou na obeť nacizmu. Iniciátorom a každoročným garantom podujatia je významný poľský etnograf a antropológ Adam Bartosz. V rámci pracovnej cesty sme zaznamenali pamätne miesta, výpovede účastníkov podujatia i pamätníkov. Dokumentovali sme aj prvú rómsku muzeálnu expozíciu o histórii a kultúre Rómov, ktorá v poľskom Etnografickom múzeu bola inštalovaná v roku 1979.

Mapovanie rómskych osád na východnom Slovensku sa uskutočňovalo v súlade s plánom aktivít DICRK s cieľom získať informácie o stave v nasledujúcich oblastiach:

- *rómsky jazyk* – overiť úroveň jeho ovládania, rozsah a originalitu slovnej zásoby, špecifiká v jednotlivých lokalitách a dialektoch, schopnosť vyjadrenia abstraktných pojmov;
- *hudobná kultúra* – zachytiť hudobnú pamäť v jednotlivých segregovaných komunitách, originalitu melódií a celistvosť textu prezentovaných ľudových piesní;
- *tradičné a nové remeslá* – zmapovať prevádzku tradičných remesiel typu kováčstvo, ako aj rozvoj moderných remesiel

Mapovanie a nahrávanie sme začali vykonávať v druhom kvartáli roku 2018. V súlade s pravidlami zberu dát sme najprv informovali miestne samosprávy a požiadali ich o súčinnosť, čo sa nám aj podarilo. Fyzicky sme navštívili a získali materiál v týchto obciach a lokalitách:

- *Abranovce, okres Prešov*: získali sme záznamy jazykového prejavu v rómskom jazyku (stredná generácia a mladší školský vek), zaznamenali interpretácie ľudových piesní, aj rozhovor o tradičnom remesle – výroba metiel;
- *Petrovany, okres Prešov*: získali sme záznamy jazykového prejavu v rómskom jazyku – olašský dialekt (staršia a stredná generácia), je však potrebná ďalšia návšteva na zmapovanie remeselnej a hudobnej scény v komunite;
- *Krásnohorské Podhradie, okres Rožňava*: získali sme záznamy jazykového prejavu v rómskom jazyku v rámci spomienkového rozprávania (staršia a stredná generácia) a tiež je potrebná ďalšia návšteva na zmapovanie hudobnej scény v komunite;
- *Jarovnice, okres Sabinov*: bola realizovaná návšteva Základnej školy v Jarovniciach a stretnutie s učiteľom výtvarnej výchovy Jánom Sajkom a ďalšími učiteľmi, ktorí sa venujú práci s mládežou. Obecná knižnica v Jarovniciach je vytypovaná ako miesto, kde dokážeme urobiť ďalšie potrebné záznamy;
- *Veľký Šariš, okres Prešov*: uskutočnila sa návšteva mestského komunitného centra a konzultácie s pracovníkmi centra o možnostiach nadviazania kontaktov s miestnou rómskou komunitou. Boli vytypovaní respondenti, ktorých je potrebné ich osloviť. Ďalšie aktivity týmto smerom sa uskutočnia v roku 2019.

V zmysle uvedených informácií sa roku 2019 bude pokračovať v zbere dát tak, aby výsledný materiál bol komplexný a použiteľný pre účely komparácie a vyhodnocovania.

Za nové kultúrne objekty, ktoré boli nahrávané, možno považovať aj pravidelné podujatia knižnice venované najmä pamätným dňom Rómov. V roku 2018 sme realizovali tri takéto podujatia, a to:

- *Živá kniha k Svetovému dňu Rómov* – v priestoroch Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove sa uskutočnilo podujatie, na ktorom bol živou knihou Ivan Akimov, vedúci rómskeho folklórneho súboru Kesaj Tcháve. Samotný súbor sa predstavil svojim hudobno-tanečným vystúpením (17.04.2018);

- *Živá kniha: Rómovia a remeslá* – v priestoroch Krajského múzea v Prešove sa uskutočnilo podujatie zamerané na typické remeslo Rómov – kováčstvo. Hlavnou živou knihou bol Igor Radič, umelecký kováč z Klenovca, ktorý nielen rozprával o sebe a svojej práci, ale priniesol niekoľko svojich výrobkov na ukážku. Hudobným hosťom bol súbor Gipsy Angels, ktorý vystupuje pod občianskym združením Róm Podskalky Humenné. Občianske združenie vedú bratia Kudráčovci, ktorí boli zároveň druhou živou knihou. Rozprávali o svojej práci s miestnou rómskou komunitou, tanečných a hudobných skúškach a vystúpeniach. Priniesli so sebou aj malú výstavu veľkorozmerných fotografií ľudí, ktorí v danom regióne v minulosti žili a pracovali. Treťou živou knihou bola Mgr. Lenka Cinová z Metodicko-pedagogického centra v Prešove., ktorá zase rozprávala o svojej práci pedagóga. Podujatie bolo realizované pre účastníkov 20. zasadnutia Národnej komisie pre služby, ktoré sa uskutočnilo v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove (06.06.2018);
- *Živá kniha k holokaustu Rómov* – tému rómskeho holokaustu sme sa rozhodli už druhý rok za sebou predstaviť študentom stredných škôl v Prešove a priniesť im viac informácií o tomto období života Rómov. Prednáška Mgr. Lucie Segľovej, PhD. bola rozdelená do troch blokov. Podujatie bolo doplnené o hudobné vystúpenie mladého huslistu Samuela Bandyho, ktorý v sprievode svojej kapely pre študentov Súkromného konzervatória Dezidera Kardoša odohral rómske a židovské skladby viažuce sa k vojnovému obdobiu (27.10.2018);

Služby študovne romistiky

Študovňa romistiky poskytuje priestor na prezenčné výpožičky a štúdium dokumentov pokrývajúcich široké spektrum romistickej literatúry z knižničného fondu. Fond študovne je postupne rozširovaný tak, aby ponúkal najnovšie publikácie a neustále sa aktualizoval.

V roku 2018 študovňu romistiky využilo 39 návštevníkov, z toho internet využili 12 používatelia. Z celkového počtu podaných informácií bolo v študovni poskytnutých 9 informácií (6 bibliografických), 80 prezenčných výpožičiek, vyhotovených 8 115 kópií (197 printových kópií a 3 420 skenov). V priestoroch študovne boli uskutočnené 3 exkurzie pre 50 návštevníkov, 16 prednášok a prezentácií pre 364 návštevníkov a 4 výstavy navštívilo 2 717 návštevníkov. Všetky podujatia navštívilo **spolu 3 131 osôb**. Bližšie informácie o jednotlivých podujatiach DICRK sú uvedené v podkapitole 2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť.

Tabuľka 8 *Prehľad vytvorených DKO*

Por. číslo	Autor/interpret	Názov DKO	Termín vytvorenia	Typ DKO	Kategória na portáli
1.	Martin Kaleja	Daždivé ráno	január	Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
2.	Martin Kaleja	Čas na zmenu		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
3.	Martin Kaleja	Hľadanie lásky		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
4.	Martin Kaleja	Skrytá láska		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
5.	Martin Kaleja	Jarné ráno		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
6.	Martin Kaleja	Nevera		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
7.	Martin Kaleja	Derniéra		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
8.	Martin Kaleja	Matke		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
9.	Romathan	Anitrin tanec - Romathan v novom šate	marec	Predstavenie/VIDEO OBJEKT	hudba
10.	Jozef Cichý	Jozef Cichý - cesta k výtvarnému umeniu		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
11.	Romathan	Ženský tanec - Romathan baví		Predstavenie/VIDEO OBJEKT	hudba
12.	Michal Bársony	Michal Bársony - Anjel	apríl	Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
13.	Michal Bársony	Michal Bársony - Primavera		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
14.	Michal Bársony	Michal Bársony - Holokaust		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
15.	Michal Bársony	Michal Bársony - Voz		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
16.	Marco Pillo	Marco Pillo - Phen Mange Mamo		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
17.	Marco Pillo	Marco Pillo - Evo, bičhav mange fotka		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
18.	Marco Pillo	Marco Pillo - Džesiko		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
19.	Barbora Botošová	Umením k rôznorodosti		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
20.	Barbora Botošová	Barbora Botošová	Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie	
21.	Stanislav Cína	Stanislav Cina - Rezbár	jún	Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	remeslá
22.	Adela Orgovánová	Adela Orgovánová - spomienkové rozprávanie		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
23.	Michal Bársony	Michal Bársony - Pedagog a výtvarník		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
24.	Diabolské husle	Diabolské husle a hostia		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
25.	Michal Bársony	Michal Bársony - Ženy		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
26.	Michal Bársony	Michal Bársony - Dievča v okne		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
27.	Michal Bársony	Michal Bársony - Kolekcija na stene		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
28.	Šarlota Bottová	Šarlota Bottová - portrét výtvarníčky		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	výtvarné umenie
29.	Cigánski Diabli	Cigánski Diabli - koncert		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
30.	Jozef Cichý	Sestry		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
31.	Jozef Cichý	Po vojne		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
32.	Jozef Cichý	Portrét dievčaťa		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
33.	Jozef Cichý	Zátišie		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
34.	Jozef Cichý	Zúfalosť		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
35.	Jozef Cichý	Po maturite		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
36.	Jozef Cichý	Schody		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
37.	Jozef Cichý	Tajomstvo života		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie

38.	Jozef Cichý	Nanebovzatie Panny Márie		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
39.	Jozef Cichý	Sakrálna téma		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
40.	Jozef Cichý	Samota		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
41.	Marco Pillo	Marco Pillo - Bulería		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
42.	Marco Pillo	Marco Pillo - Enamorado soy		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
43.	Marco Pillo	Marco Pillo - Amor mio		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
44.	Duo Farsa a Marco Pillo	Duo Farsa + Marco Pillo - Noc v Ankare		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
45.	Žaneta Štipáková a Miroslav Rác	Žaneta Štipáková - Čhajori romaňi		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
46.	Žaneta Štipáková a Miroslav Rác	Žaneta Štipáková - Devla miro		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
47.	Žaneta Štipáková a Miroslav Rác	Žaneta Štipáková - Khonik naj Devla kada sar Tu		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
48.	Žaneta Štipáková a Miroslav Rác	Žaneta Štipáková - Khangeri		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
49.	Michal Bársony	Michal Bársony - Tradície rómskych remesiel		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
50.	Michal Bársony	Michal Bársony - pedagóg a výtvarník		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
51.	Tibor Oláh	Brezový háj	september	Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
52.	Tibor Oláh	Poľná cesta s topoľmi		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
53.	Tibor Oláh	Letné polia		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
54.	Tibor Oláh	Slnko nad Slatinou		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
55.	Tibor Oláh	Letné polia 1		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
56.	Tibor Oláh	Siroňské vrchy s chalúpkami		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
57.	Tibor Oláh	Poľana v jeseni		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
58.	Tibor Oláh	Siroňské vrchy		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
59.	Tibor Oláh	Detvianske lazy		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
60.	Tibor Oláh	Siroň pri Slatine		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
61.	Tibor Oláh	Východ slnka nad Poľanou		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
62.	Tibor Oláh	Svitanie nad Poľanou		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
63.	Tibor Oláh	Kláštor na okraji mesta		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
64.	Tibor Oláh	Lom s topoľmi		Maľba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
65.		Betlehem	október	Čipka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
66.	Marco Pillo	Marco Pillo - Soledad		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
67.	Roman Gorol' a Duo Farsa	Roman Gorol' - Studený dotyk strateného rána		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
68.		Biháriho slávnosti 2013		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
69.	Denisa Havrľová	Denisa Havrľová - rozprávanie		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
70.	Romathan	Tajomný svet a chlpáčikovia	december	Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
71.	Romathan	Vilko v lesnej ríši		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
72.	Romathan	Romathan - tanečná skúška		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
73.	Romathan	Romathan - hudobná skúška		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
74.	Romathan	Romathan - Stratená láska		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
75.	Romathan	Romathan - Kúzelný zvonček		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
76.	Romathan	Romathan v novom šate		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie

77.		Miloslav Suchomel		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
78.		Eugen Vizváry		Fotografia/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
79.	Adrián Balog	Adrián Balog - spomienkové rozprávanie		Rozprávanie/AUDIO OBJEKT	rozprávanie
80.	Karol Bari	Karol Bari - spomienkové rozprávanie		Rozprávanie/AUDIO OBJEKT	rozprávanie
81.	Gizela Bikárová	Gizela Bikárová - spomienkové rozprávanie		Rozprávanie/AUDIO OBJEKT	rozprávanie
82.	Helena Červeňáková	Helena Červeňáková - spomienkové rozprávanie		Rozprávanie/AUDIO OBJEKT	rozprávanie
83.	Kvetoslava Berkyová	Kvetoslava Berkyová – spomienkové rozprávanie		Rozprávanie/AUDIO OBJEKT	rozprávanie
84.	OZ Jekhetane-Spolu	Spoznajme sa - Žiar nad Hronom		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
85.	OZ Jekhetane-Spolu	Spoznajme sa - Bratislava		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
86.	OZ Jekhetane-Spolu	Spoznajme sa - Rožňava		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
87.	OZ Jekhetane-Spolu	Maľujeme pre lásku		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
88.	OZ Jekhetane-Spolu	Spievame pre lásku		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
89.	OZ Jekhetane-Spolu	Romanovela: Love in translation		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
90.	OZ Jekhetane-Spolu	Spoznajme sa - Detva		Pozvánka/2D OBJEKTY	výtvarné umenie

2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť

Knižnica okrem výstupov odbornej činnosti prezentovala svoje fondy a služby aj prostredníctvom ďalších aktivít realizovaných pre laickú i odbornú verejnosť, a to od výstav, prednášok, prezentácií, cez odborné podujatia, exkurzie až po edičnú činnosť.

Kultúrno-spoločenské, odborné a vzdelávacie podujatia

V roku 2018 bolo uskutočnených spolu **174 podujatí** (rovnaké celkové číslo sa podarilo dosiahnuť aj vlni), v tom napr. bolo 33 výstav dokumentov z KF, 21 ostatných výstav, 31 prezentácií, prednášok a besied, 3 odborné podujatia a 46 výstav novej literatúry. Výstavy novej literatúry sa realizovali týždenne a predstavujú vlastne voľný prístup k najnovším prírastkom knižničného fondu. U používateľov majú stále veľmi pozitívny ohlas, nakoľko si môžu bez čakacej lehoty okamžite vybrať a požičať dokument, ktorý ich zaujme. V rámci realizácie vzdelávacích podujatí knižnica uskutočnila 39 exkurzií a 1 bibliografickú hodinku, ktorých sa zúčastnilo 812 návštevníkov. Celková návštevnosť všetkých podujatí v roku 2018 **bola 5 771 osôb**.

Tak ako každý rok aj vo vlaňajšom roku sme sa zapojili do aktivít celoslovenského podujatia **Týždeň slovenských knižníc**, ktorý organizuje Slovenská asociácia knižníc a konal sa v dňoch 05.-09.03.2018. Celoslovenské otvorenie TSK sa uskutočnilo v Nitre. V rámci uvedeného podujatia sme na pôde knižnice zrealizovali spolu **20 podujatí pre 480 návštevníkov** (3 výstavy z knižničného fondu, 3 samostatné výstavy, 6 exkurzií, 1 bibliografickú hodinku, 4 prezentácie a 3 prednášky). Z nich vyberáme napr.:

- *Kúzelná fyzika 2 pre školy* – prednáška popularizátora fyziky Michala Figuru s praktickými ukázkami fyzikálnych pokusov (06.03.2018);
- *Prešov očami knižnej kultúry* – prezentácia edičnej činnosti knižnice za roky 2016 – 2017 (08.03.2018);
- *Formovanie moderného slovenského národa v starých tlačiach* (fragmenty knižnej kultúry v historických knižniciach Prešova) – odborná výstava k 170. výročiu revolúcie 1848/1849, prezentujúca v širšom kontexte zachované súdobé diela osobností činných v dejinnom období formovania moderného slovenského národa (09.03.2018);
- *Hudobná rozmanitosť - presahy rómskej hudby* – prezentácia digitálnych kultúrnych objektov (09.03.2018);

V posledných rokoch je o niektoré výstavy s historickou tematikou záujem aj z iných inštitúcií. Takou bola aj výstava *Formovanie moderného slovenského národa...*, ktorú sme ako putovnú výstavu poskytli Knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove na dvojmesačné obdobie v mesiacoch september – október 2018.

Okrem aktivít počas TSK 2018 sme organizovali rôznorodé podujatia, ktorými sme chceli osloviť rozličné cieľové skupiny, napr.:

- *Biblia na cestách* – putovná výstava s odborným sprievodom Milana Šurmana z OZ Biblia na cestách. Súčasťou výstavy rôznych historických a súčasných vydaní Biblie boli 2 prednášky pre verejnosť: *Tajomstvo dávnych zvitkov a Jedinečnosť Biblie – knihy kníh* (15.-31.05.2018);
- *Vedecký brloh na vandrovke: chémia* – odborné prednášky s praktickými ukázkami chemických pokusov pod názvom *Čarovná chémia /A. Uhrinová; Chémia v kuchyni /L. Ungvarská Maľučká; Kovy ako ich nepoznáme /M. Vávra* (14.06.2018);
- *Kúzelná fyzika pre verejnosť* – pri príležitosti Týždňa vedy a techniky v SR sa uskutočnila prednáška s fyzikálnymi pokusmi venovaná širokej verejnosti (06.11.2018);
- *Vedecký brloh na vandrovke: fyzika* – odborné prednášky na podporu vedy *Veľmi studená veda/M. Marcin; Vákuové dobrodružstvá/S. Gabáni; Vedeckáreň/J. Šišková; Magický magnetizmus/ M. Zentková*, ktoré boli propagáciou vedy počas TVT 2018 (07.11.2018);
- *Od monarchie k republike* – zlomové udalosti na stránkach dobovej tlače a ich reflexia v knižnej kultúre; výstava pri príležitosti 100. výročia ukončenia I. sv. vojny, rozpadu Rakúsko-uhorskej monarchie a vzniku Československa (05.11.2018 – 28.02.2019);
- *Prešovské Kráľovské vyššie gymnázium a jeho knižnice (súčasť kultúrneho dedičstva v historickom fonde ŠVK Prešov)* – výstava z dokumentov historického knižničného fondu, inštalovaná pri príležitosti 300. výročia narodenia panovníčky Márie Terézie (22.12.2017-22.03.2018);

Knižnica je aktívnym organizátorom odborných podujatí – vedeckých konferencií najmä z oblasti dejín knižnej kultúry. Väčšinu týchto podujatí organizačne a obsahovo zastrešuje OHKF. V roku 2018 uskutočnili a odborne garantovali 2 vedecké konferencie, a to:

- *Udalosti a osobnosti formovania moderného slovenského národa* (knižná kultúra – jazyk – školstvo – osveta) – vedecká konferencia usporiadaná pri príležitosti pripomenutia si udalostí z revolučných rokov 1848/1849, ako aj životných jubileí významných osobností v dejinách Slovenska (24. – 25.04.2018);
- *Dejiny knižnej a duchovnej kultúry Slovenska* – vedecká konferencia usporiadaná pri príležitosti 200. výročia zriadenia Gréckokatolíckeho biskupstva (eparchie) v Prešove a 10. výročia zriadenia Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove (26.09.2018);
- *Zdieľané dedičstvo* – výstava k Dňom európskeho kultúrneho dedičstva v priestoroch požičovne na Námestí mládeže 1 a IVC na Hlavnej 99, návštevníci ktorej mali možnosť pozrieť si propagačné materiály a dobové pohľadnice (05.09-05.10.2018).

V júni 2018 knižnica hosťovala **58 účastníkov 20. ročníka stretnutia členov Národnej komisie pre služby**, ktorý sa realizoval pod vedením Slovenskej národnej knižnice v Martine.

Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry viac-menej pravidelne realizuje prednášky a besedy zamerané na prezentáciu rómskej kultúry. Vlni to boli:

- pre študentky 3. a 4. ročníka Strednej pedagogickej a sociálnej akadémie z Prešove, odbor učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo, sociálna práca, sme uskutočnili prednášku na tému zobrazovania remesiel pomocou moderných médií – virtuálne zobrazovanie, 3D videá;
- pre členov občianskeho združenia Palíkerav – Ďakujem sme uskutočnili prezentáciu našej činnosti a keďže členovia majú aj literárny klub, na ktorom zvereňujú videorecenzie kníh, pripravili sme pre nich v spolupráci s OIT workshop na prácu s kamerou, svetlom a zvukom;
- pre žiakov Základnej školy v Chminianskych Jakubovanoch sme pripravili prednášku o rómskom holokauste;

DICRK bolo aj vlni miestom návštev rozličných predstaviteľov politického, spoločenského i umeleckého života, ktorí sa zaujímali o jeho prácu a výstupy:

- návšteva delegácie novinárov z Dánska sa zaujímala o situáciu v oblasti rómskej kultúry na Slovensku, predstavili sme činnosť centra a odpovedali na ich otázky;
- návšteva splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny László Bukovszkého a štátneho tajomníka MŠVVaŠ SR Petra Krajňáka, ktorým sme predstavili činnosť pracoviska, urobili prehliadku priestorov a vybavenia, diskutovali s nimi predstavách fungovania a financovania centra po skončení trvalej udržateľnosti, o možnej spolupráci s Fondom na podporu kultúry národnostných menšín SR;
- návšteva významného slovenského režiséra Dušana Hanáka, ktorý sa zaujímal o činnosť a výstupy. Zároveň nám predstavil svoju pripravovanú fotoknihu z prostredia života rómskej menšiny z marginalizovaného prostredia;

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pripravil v mesiaci august v priestoroch DICRK pracovné stretnutie k téme rómskeho jazyka. Na stretnutí sa zúčastnili zamestnanci úradu, ktorí pri svojej práci využívajú rómsky jazyk. Informovali sme ich o našej činnosti a spôsobe využívania rómskeho jazyka pri našej práci.

Súčasťou služieb knižnice pre verejnosť je stála výstava plagátov výtvarného umenia pod názvom *50 rokov výstav umenia Rady Európy* inštalovaná v priestoroch požičovne a študovni OKIS. Séria výstav prostredníctvom plagátov a stručného opisu každej z nich bola koncipovaná ako verejná pripomienka nádhery umeleckého dedičstva, ktoré zdieľajú všetci Európania.

Stálou výstavou je zároveň výstava k prezentácii knižničného fondu k protikorupčnému správaniu, ktorá bola inštalovaná ešte v roku 2005 a ktorú 1x ročne obmieňame. V roku 2018 niesla názov *Zastavme korupciu!*

Edičná a publikačná činnosť

Súčasťou odborných činností v knižnici sú edičné a publikačné aktivity, prostredníctvom ktorých knižnica zverejňuje výsledky práce svojich odborných zamestnancov. V roku 2018 možno edičné aktivity rozdeliť do troch okruhov:

1. vydanie vlastných publikácií,
2. publikačná a prednášková činnosť odborných zamestnancov formou štúdií, článkov, materiálov v odborných periodikách, zborníkoch a aktívnej prezentácie na konferenciách, seminároch a pod.,
3. tvorba audio dramatizácií.

Knižnica v zmysle zriaďovacej listiny prezentuje výsledky svojej činnosti aj prostredníctvom edičnej činnosti. Kontinuálne spracovávanie edičných titulov aj v podobe výstupov z vedeckým konferencií usporiadaných

knižnicou patrí medzi nosné aktivity, ktoré je dominantne spojené s prezentáciou knižnice v rámci šírenia vedeckovýskumných poznatkov, so sprístupnením pamiatok kultúrneho dedičstva, systematickým mapovaním písomných prameňov z oblasti knižnej kultúry a osobností nadregionálneho charakteru.

V rámci prvého okruhu edičných a publikačných aktivít knižnica v roku 2018 vydala tri publikácie, z toho ide o 2 nové edičné tituly – konferenčné zborníky (v tlačenej aj elektronickej podobe ako e-booky) a 1 monografiu, ktorá predstavuje druhé tlačene vydanie staršieho titulu, a to:

1. *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy* (Ed. Mária Ňachajová),
2. *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti* (Ed. Marcela Domenová),
3. *Evanjelici v Prešove v 18. a v 1. polovici 19. storočia: fragmenty z dejín cirkvi, školstva a osobností*. Druhé vydanie monografie (Gabriela Oľšavská), ktorá vyšla v r. 2017 len v elektronickej podobe.

Publikačné aktivity a prednášková činnosť našich odborných zamestnancov tvoria **druhý okruh** edičnej a publikačnej činnosti. Odborní zamestnanci OHKF vystúpili na viacerých vedeckých konferenciách na Slovensku (v Prešove, Banskej Bystrici, Bratislave) a v zahraničí (Krakov), v zastúpení M. Domenová, M. Ňachajová, L. Němcová, G. Oľšavská s celkovo 7 referátmi. Boli autormi nielen vedeckých štúdií, ale aj iných príspevkov – článkov, správ a anotácií/recenzií. Do týchto aktivít možno zahrnúť aj spomínané odborné výstavy OHKF, o ktoré bol záujem aj z iných pamäťových a fondových inštitúcií v Prešove.

DICRK sa zúčastnilo aktívnej prezentácie svojich výstupov na konferencii *Pramene slovenskej hudby VIII.*, ktorá sa konala v septembri vo Verejnej knižnici Jána Bocatia v Košiciach, a na neformálnej konferencii mladých knihovníkov *Knihovnícky Barcamp* v októbri v Bratislave. Na prvej vystúpili s prednáškou *Digitalizácia živej rómskej hudby na Slovensku* (R. Čonka, a J. Gáborová Kroková) a na druhej kolegyne prezentovali nielen pracovisko vo všeobecnosti, ale aj viaceré výstupy z orálnej histórie a hudobného dedičstva Rómov. Súčasťou prezentácie bola ukážka ako tvoríme a dokumentujeme tzv. živú knihu (E. Godlová, J. Gáborová Kroková a D. Madžová).

Tretí okruh edičnej a publikačnej činnosti predstavuje tvorba audio dramatisácií, ktoré realizuje DICRK. V roku 2018 spracovalo známu slovenskú literárnu klasiku *Rysavá jalovica* Martina Kukučina v rómskom jazyku. Audio spracovaním vybraného diela prispievame k vzdelávaniu rómskej menšiny aj v oblasti slovenskej kultúry. Vychádzali sme aj z dokumentu *Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014-2020*, kde je jednou z priorít aj podpora a rozvoj vzdelávania v oblasti kultúry.

Celý proces tvorby audiodramatisácie diela je rozdelený na 3 etapy. Prvá etapa predstavovala spracovanie slovenskej predlohy do rómskeho jazyka, rozpis dialógov pre jednotlivé postavy a obrazy, oslovenie hercov a naštudovanie dialógov. Druhá etapa spočívala v nahrávaní dialógov, ktoré sme zrealizovali v spolupráci s Prešovskou univerzitou v ich nahrávacom štúdiu, ktoré je veľkosťou a vybavením vhodnejšie na tento typ nahrávania. Následne sme pokračovali v nahrávaní hudobných podkladov, ktoré sa uskutočnili v priestoroch nášho vlastného štúdia. V tretej etape boli zrealizované strihačské, režijné, postprodukčné práce vrátane tvorby grafického vizuálu obalu.

Domáca a zahraničná spolupráca

Najaktívnejšia spolupráca sa realizovala v oblasti knižnično-informačných služieb – **pri poskytovaní MVS a MMVS** – s knižnicami na Slovensku aj v zahraničí. Nezanedbateľná je tiež spolupráca s knižnicami formou **členstva v profesijných združeniach**, v ktorým má ŠVK svoje zastúpenie: riaditeľka ŠVK bola vlani na Valnom zhromaždení Slovenskej asociácie knižníc zvolená za členku správnej rady SAK a dlhodobo je členkou redakčnej rady Bulletinu SAK, a vedúca OHKF Marcela Domenová bola zvolená do krajského i celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Na úseku **výmeny dokumentov** pokračovala spolupráca s partnermi v zahraničí, a to s knižnicou Ústavu pro soudobé dějiny v Prahe, so Slovanskou knižnicou pri Národnej knižnici Českej republiky v Prahe, s knižnicou Ústavu mezinárodních vztahu v Prahe (Česko). Ďalšími výmennými partnermi boli Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego v Katowiciach (Poľsko), Univerzitná knižnica Užhorodskej štátnej univerzity a Zakarpatská oblastná všeobecná vedecká knižnica v Užhorode (Ukrajina), Biblioteka Jagiellońska Uniwersytetu Jagiellońskiego v Krakove (Poľsko), Slovanská knihovna v Prahe Národní knihovna v Prahe, Klementinum (Česko) a Národná knižnica v Minsku (Bielorusko). Spolupráca prebiehala na základe ponúk a dopytu knižnice a partnerských knižníc. Plodná spolupráca v tejto oblasti prebiehala aj medzi slovenskými knižnicami, a to hlavne s vedeckými knižnicami, knižnicami múzeí a vedeckých ústavov.

V rámci **výmeny informácií, účasti na prezentáciách ako aj odborných podujatiach** sa spolupracovalo najmä s organizáciami ako vysoké školy, múzeá a pod., ale aj so spolkami, redakciami, knižnicami a médiami v oblasti slavistiky s dôrazom na rusinistiku a ukrajiniistiku. Takými partnermi pre túto oblasť spolupráce už tradične boli Zväz Rusínov-Ukrajincov SR a regionálne pobočky, Rusínska obroda na Slovensku, Redakcia novín Nove žyttja, časopisu Duklja, časopisu Veselka, Info Rusyn, redakcia SNM – Múzeum rusínskej kultúry

v Prešove, Spolok ukrajinských spisovateľov Slovenska, Spolok rusínskych spisovateľov Slovenska, Združenie inteligencie Rusínov Slovenska, Asociácia ukrajincov Slovenska, Centrum ukrajinskej kultúry Prešov, SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove, redakcia rusínskeho a ukrajinského vysielania Rozhlasu a televízie Slovenska v Košiciach, Inštitút rusínskeho jazyka a kultúry či Inštitút rusistiky, Inštitút ukrajistiky a stredo európskych štúdií Filozofickej fakulty PU v Prešove, Spojená škola Tarasa Ševčenka s vyučovacím jazykom ukrajinským v Prešove, SNK v Martine, regionálne knižnice Prešovského a Košického kraja až po obce so zmiešaným obyvateľstvom – rusínskym a ukrajinským, Koordináčny výbor reoptantov (KVR) v Slovenskej republike o.z. v Prešove (Štefan Kruško), Hudobno-dramatický súbor T. Ševčenka v Bratislave.

V rámci zahraničnej spolupráce na odbornej úrovni sa spolupracovalo zo strany OHKF s Univerzitou Pedagogickou v Krakove (Poľsko), Slovanskou knihovnou v Prahe, Národnou knihovnou v Prahe (Česko) a s Domom národnostných menšín v Prahe (Česko).

V rámci **mapovania dejín knižnej kultúry** OHKF spolupracovalo s pamäťovými a fondovými inštitúciami, vedeckovýskumnými pracoviskami, vedeckými a akademickými knižnicami na Slovensku i v zahraničí. O odbornú výstavu *Formovanie moderného slovenského národa v starých tlačiarňach: fragmenty knižnej kultúry v historických knižniciach mesta Prešov z rokov 1870 – 1875* mali záujem kolegovia z KPOH v Prešove. Po vzájomnej dohode došlo k zapožičaniu panelovej časti výstavy do priestorov KPOH v Prešove v mesiacoch september – október 2018.

V zmysle nadviazaných kontaktov a rozšírenia spolupráce so Slovenským inštitútom vo Varšave a Univerzitou Pedagogickou v Krakove, sa zrealizovala služobná cesta na medzinárodnú vedeckú konferenciu „*Tożsamość – Niepodległość – Media*”: *rola mediów w kształtowaniu i umacnianiu tożsamości narodowej oraz budowie państw Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1918-2018*“, ktorú zorganizoval Inštitút Nauk o Informácii, Univerzita Pedagogická v novembri, kde vystúpila Lucia Němcová s pozvaným referátom „*Przeszów a media typograficzne (zarys rozwoju kultury słowa drukowanego oraz jej formy przed i po roku 1918)*“.

Na základe prezentácie, hodnotenia a propagácie ukrajinskej literatúry na Slovensku sa uskutočnila v júni za OHKF prezentácia Márie Nachajovej v Dome národnostných menšín v Prahe. Podujatie bolo spojené aj s hodnotením jej tvorby – ako poetky. Zároveň odborní zamestnanci OHKF absolvovali aj pracovné stretnutia v Slovanskej knižnici v Prahe a Národnej knižnici v Prahe v Klementine.

V roku 2018 si okrem významných jubileí spojených s dejinami Slovenska a Československa v meste Prešov pripomíname aj ďalšiu významnú udalosť, a to 200. výročie zriadenie gréckokatolíckeho biskupstva (eparchie) v Prešove (1818), ktoré bolo vyčlenené z územia pôvodnej Mukačevskej gréckokatolíckej eparchie, následne 10. výročie existencie Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove (2008). Vedúca OHKF M. Domenová pripravila návrh troch unikátnych dokumentov do zápisu do evidencie pamätihodností mesta Prešov 2018, čo bolo napokon aj komisiou schválené. Išlo o **rukopisný katalóg knižnice** cirkevného hodnostára biskupa Gregora Tarkoviča (1841), ktorý sa nachádza v HKF ŠVK, o **menovací dekrét prvého gréckokatolíckeho biskupa** Gregora od pápeža Pia VII. (1818) a **zakladaciu listinu Eparchiálnej knižnice** v Prešove, ktorá bola vydaná cisárom Františkom I. (1830). Dané dva dokumenty sú vo vlastníctve Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove a sú uložené v Historickom archíve.

V oblasti dokumentovania a prezentovania rómskej kultúry pokračujeme v spolupráci s nadáciami, združeniami, neziskovými organizáciami a inštitúciami, ktoré na svojich webových sídlach majú zverejnenú vlastnú publikačnú činnosť (zborníky, štúdie, knihy, časopisy a pod.) s cieľom získať tento digitálny obsah, zverejniť ho na prezentačnom portáli knižnice a tieto elektronické zdroje aj trvalo uchovať.

V roku 2018 sme pokračovali v spolupráci aj s RTVS. S redakciou Rádia Patria sme pripravili podujatie – besedu na tému Rómovia a SNP (v kontexte II. Svetovej vojny) a rozhovor s etnologičkou Zuzanou Kumanovou viedla Erika Godlová (13.9.2018).

Medzi ŠVK a Múzeom rómskeho národného obrodzenia v Prahe bola uzatvorená zmluva o výpožičke artefaktov a tlačovín pre účely výstavy **Romové – 100 let v Československu 1918-2018**. Na výstavu boli vypožičané kópie 13 portrétov svetových osobností výtvarníka J. Feča, 30 ks veľkoformátových fotografií s názvom Chlieb a hry, zviazané ročníky periodika Romano nevo lil. Vernisáž výstavy sa uskutočnila 20.9. až 10.11.2018 v priestoroch Staromestskej radnice v Prahe. Bližšie informácie o výstave je možné nájsť na stránke <https://www.romovevceskoslovensku.cz/>.

2.8 Informačné a komunikačné technológie

Činnosť OIT presahuje rámec vlastného útvaru a je dôležitá pre všetky odborné práce realizované v knižnici. Zabezpečuje hardvérovú a softvérovú podporu a údržbu nevyhnutnú pre plynulú prevádzku knižnice. Na oddelení možno úlohy a odborné práce rozdeliť do 4 oblastí:

1. zabezpečovanie udržateľnosti NP vrátane virtuálneho sprístupňovania digitálneho obsahu;
2. správa a prevádzka ostatných IKT a IS v knižnici a ich servis, správa webového sídla a portálu;
3. zabezpečovanie grafických činností pre podujatia organizované ostatnými útvarmi knižnice;
4. realizácia prioritného rozvojového projektu.

Udržateľnosť NP DICRK

Národný projekt DICRK pokračoval štvrtým rokom udržateľnosti. Naďalej prebiehalo spracovanie audio, video a foto materiálov zozbieraných v predchádzajúcich rokoch do podoby finálnych digitálnych kultúrnych objektov ako aj zaznamenávanie nových DKO v teréne. Spracované objekty v prezentačnej podobe sú dostupné pre širokú verejnosť v 3 jazykových mutáciách (slovenskej, anglickej a rómskej) na portáli www.portalsvk.sk, kde sú neustále doplňané a aktualizované. K objektom v maďarskom jazyku pribudli aj titulky v tomto jazyku. Naďalej boli spracovávané aj analógové dokumenty skenovaním, ktoré sú tiež umiestňované na portáli.

Na základe Zmluvy o spolupráci medzi NOC a ŠVK, ktorá bola podpísaná v predchádzajúcom roku, ďalej prebiehala príprava a nastavenie technických podmienok pre vytvorenie profilov MES na generovanie SIP balíkov pre jednotlivé typy DKO. Zo strany NOC boli postupne dodané validačné, digitalizačné a expedičné profily, boli zaškolení pracovníci knižnice na prácu s Národným registrom autorských práv, Národným registrom digitálnych objektov, Národným registrom kultúrnych objektov a Národným registrom digitalizácie. Záznamy metadát všetkých DKO, ktoré sú evidované v KIS Virtua prešli konverziou podľa katalogizačných pravidiel RDA a zároveň bola vykonaná kontrola súladu s požiadavkami NOC na import do CAIR a na prezentáciu na Slovakiane u všetkých doteraz vytvorených DKO. Po odladení chýb pri tvorbe SIP balíkov sme pristúpili k prvému importu DKO na FIX prostredie CAIRu a po otestovaní nastavení v NRKO a NRAP na FIXe (CAIR aj Slovakiana) sme v júli 2018 podali prvé SIP balíky do produkčného prostredia. Do konca roka 2018 bolo zaslaných do CAIR spolu 135 SIP balíkov. Vzhľadom na rôznorodosť našich DKO sme vyplnili prázdne miesta na Slovakiane v kategóriách Hudba, Divadlo, TV a Hovorené slovo, ktoré doteraz neboli naplnené.

Po pridelení kapitálov koncom roka sme realizovali nákup dlhšie plánovaného fullframového fotoaparátu Canon EOS 5D MARK IV s dvomi objektívmi, batériovým gripom, polarizačnými filtermi a ďalším príslušenstvom. Bude slúžiť na digitalizáciu nadrozmerných 2D objektov, ktoré nie je možné vzhľadom na veľkosť skenovať existujúcim skenerom, ako aj na tvorbu profilových fotografií a natáčanie videa v 4k rozlíšení.

Správa a prevádzka IKT a IS, webu a portálu

Pri bežnej knihovníckej činnosti knižnica využívala naďalej ako svoj základný knižničný softvér KIS Virtua. Pre používateľov ŠVK bolo dokúpených 500 ks čipových kariet a ofsetovo potlačených vizuálov ŠVK, ktoré slúžia ako knižničný pas pre použitie v nasledujúcom období podľa potrieb knižnice.

Koncom roka boli rozšírené funkcionality portálu www.portalsvk.sk s možnosťou pridávania a zobrazovania informácií o autoroch DKO ako aj rozšírenie filtrovania DKO podľa tagov a pridávanie titulkov v ďalších jazykoch. Na výkladné okno na Hlavnej 99 bola nainštalovaná „inteligentná“ fólia, ktorú využije knižnica na prezentáciu DKO a na reklamné účely premietaním prezentácií a videospotov o akciách knižnice ako aj na virtuálne výstavy. Fóliu je možné prepínať do dvoch stavov: priehľadný a matný. Práve tento matný režim bude slúžiť na tieto účely.

Začiatkom roka boli vytvorené podmienky pre nové pracovisko OOF na revíziu knižničných fondov v sklade dokumentov na Jilemnického ul. Pre pripojenie pracoviska na internet bolo potrebné upraviť rozvody LAN siete a zakúpiť záložné zdroje UPS na zabezpečenie aktívnych sieťových prvkov a počítača zamestnanca pred výpadkom elektrického prúdu. Aktívne sieťové prvky boli umiestnené v novozakúpenej uzamykateľnej rackovej skrini v kancelárii zamestnanca.

Do študovne romistiky k trom pracovným staniciam pre používateľov boli zakúpené slúchadlá, aby ostatní študujúci neboli rušení pri prezeraní DKO na portáli. Ďalšie 3 ks slúchadiel boli zakúpené pre zamestnancov podieľajúcich sa na tvorbe DKO typu video a audio na výmenu starých nefunkčných.

Minipočítače Onelan v informačnom kiosku na OKIS vykazovali častú chybovosť a spôsobovali mrznutie systému a preto boli nahradené dvomi PC Intel NUC, na ktoré bol opätovne nainštalovaný systém Linux a aktualizovaný vizuál na základe logo manuálu. Na prebiehajúce označovanie dokumentov čipmi v sklade sme obstarali 50 000 ks RFID etikiet rozmeru 50x80mm. Pre komfortnejšiu prácu s rozsiahlymi tabuľkami a formulármi v systéme štátnej pokladnice bol zakúpený 23" monitor Philips. Rovnaký monitor bol inštalovaný aj projektovej manažérke knižnice. Na oddelenie historických knižničných fondov boli zakúpené 3 licencie Microsoft Office 2019 na edičnú činnosť. Ďalšie 3 licencie MS Office 2019 boli obstarané a inštalované na oddelenie informačných technológií a pre projektovú manažérku.

Počas roka boli realizované pravidelné ročné profylaktické prehliadky motorgenerátora, UPS a klimatizácií v serverovniach na Námestí mládeže 4 a na Hlavnej 99. Na celé obdobie roka bol zakúpený maintenance na technické zariadenia, ktorým uplynula záruka a ich bezporuchový chod je potrebný pre zabezpečenie plynulej prevádzky knižnice. Ide o aktívne sieťové prvky Cisco, servre, diskové pole a páskovú knižnicu IBM. Bola realizovaná údržba sieťovej infraštruktúry, dátových úložísk a serverov, aktualizácia firmvéru týchto zariadení a potrebné profylaktické prehliadky a revízie zariadení. Priebežne boli vymieňané opotrebované batérie v UPS, ktoré zabezpečujú prevádzku pracovných staníc pri výpadku elektrického napätia a jeho redukciu pri pravidelnom vyššom napätí ako 230V v sieti v objekte na Hlavnej ul. Softvérové zabezpečenie a údržba KIS Virtua bežali v rutínnej prevádzke, priebežne podľa potreby boli vytvárané, resp. aktualizované skripty na odhaľovanie chýb ako chyby v štruktúre prírastkových čísel a signatúr, využitelnosti návratového automatu a pod. a pomocou existujúcich generované základné knižničné evidencie dokumentov (Prírastkový zoznam a Zoznam úbytkov). Priebežne sa riešili problémy s elektronickou poštou, aplikačným softvérom, výpadkami siete alebo celkovým používaním počítačov a tlačiarň.

V súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov, ďalej len „Nariadenie GDPR“) a zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli vymazávané údaje o používateľoch, ktorí nemali evidovanú nijakú aktivitu za posledné dva roky a voči knižnici nemali nijaké podližnosti. Po vymazaní z databázy používateľov boli skartované ich prihlášky používateľa.

Internetové pripojenie v knižnici realizuje firma SWAN s.r.o., ktorá je centrálnym poskytovateľom internetových služieb pre organizácie pod zriaďovateľskou pôsobnosťou MK SR. Uzol na Hlavnej 99 je aj pod správou vládnej siete Govnet, ktorá poskytuje podporu DNS a e-mailových služieb knižnice. Od septembra 2014 knižnici poskytuje pripojenie do internetu optickou linkou s rýchlosťou 1Gbps združenie SANET. Táto linka je využívaná na pripojenie portálu ŠVK do internetu a Ipsec tunel s SNK v Martine.

Ochranu údajov v KIS Virtua pred poškodením a stratou, ako aj centrálné zálohovanie dát v súčasnosti zabezpečuje správca servera, na ktorom beží KIS Virtua. O ochranu počítačov v knižnici pred počítačovými vírusmi sa stará antivírusový systém Kaspersky, ktorý je pravidelne aktualizovaný, čo značne prispieva k tomu, že počas celého roka bolo zavírenie pracovných staníc prakticky nulové.

Zabezpečovanie grafických činností

OIT zabezpečovalo podporu vytváraním všetkých grafických návrhov na pozvánky, plagáty a rôzne propagačné materiály, či už počas tradičného TSK, na propagáciu nových typov podujatí na popularizáciu vedy – Vedecký brloh alebo na akcie počas TVT na Slovensku 2018.

V apríli knižnica vyhlásila **súťaž „Logo Štátnej vedeckej knižnice v Prešove“** s cieľom vytvorenia dlhodobovo využiteľného loga knižnice, ktoré bude odrážať postavenie knižnice ako modernej kultúrnej a informačnej inštitúcie. Porota v dvojkolovom hodnotení vybrala návrh Zuzany Kutašovej z Prešova a jeho použitie bolo upravené licenčnou zmluvou s autorkou loga.

Realizácia prioritného projektu

Najdôležitejším projektom v roku 2018 bola realizácia 4. etapy (1. časť) prioritného projektu Implementácia technológie RFID v knižnici. Pridelením požadovaných kapitálových prostriedkov sa začal proces verejného obstarávania a následného nákupu a inštalácie návratového automatu v pripravených zrekonštruovaných priestoroch oddelenia knižnično-informačných služieb. Po ukončení verejného obstarávania bolo dôležité zabezpečiť prepojenie SNK v Martine, ktorá je prevádzkovateľom KIS Virtua, s knižnicou prostredníctvom IPsec tunela, ktorý vytvára nepretržité šifrované spojenie medzi týmito dvoma bodmi. Doteraz sa zamestnanci knižnice pripájali ku KIS Virtua prostredníctvom Cisco VPN klienta, ktorý nie je vhodným spôsobom prepojenia s KIS Virtua pre návratový automat. Vytvorenie tohto IPsec tunela zároveň odstránilo potrebu opätovnej reinstalácie Cisco VPN klienta po každej veľkej aktualizácii OS Windows 10. Koncom júla bol samoobslužný návratový automat s triediacou linkou na 3 koše nainštalovaný a počas ďalšieho mesiaca testovaný zamestnancami knižnice; od 22. augusta začala bežať testovacia prevádzka aj pre používateľov. Automat je umiestnený v zádverí oddelenia a je prístupný používateľom 24 hodín denne, otváranie je zabezpečené platným preukazom používateľa.

ŠVK ako prvá knižnica na Slovensku spustila prevádzku samoobslužného návratového automatu, ktorý využíva technológiu RFID a **služí používateľom 24 hodín denne**, 365 dní v roku na vrátenie dokumentov požičaných z fondu knižnice.

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

3.1 Vyhodnotenie kontraktu

Štátna vedecká knižnica v Prešove v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370 zo dňa 08.12.2002 uzatvorila s MK SR **kontrakt na rok 2018 pod číslom MK-4859/2017-341/17167** ako interný plánovací a organizačný dokument na sprehľadnenie vzťahov medzi zriaďovateľom a knižnicou v oblasti realizácie činností a ich financovania. Kontrakt, ako sa uvádza v článku II, bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou prijímateľa na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- a) **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- b) **vedecko-výskumná činnosť**,
- c) zabezpečenie **financovania udržateľnosti projektov** implementovaných v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – PO2.

Uvedené činnosti naplňali tieto ciele a ich ukazovatele:

- a) v rámci výkonu odborných knižničných činností
 - zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou v počte minimálne 4 100 knižničných jednotiek,
 - poskytnúť spolu minimálne 225 000 absenčných a prezenčných výpožičiek,
 - zabezpečiť minimálne 4 000 aktívnych používateľov a 320 000 návštevníkov knižnice, z toho fyzická návštevnosť v počte 66 000,
 - zabezpečenie elektronické spracovanie celého ročného prírastku knižničných jednotiek,
- b) v rámci vedecko-výskumnej činnosti
 - zabezpečiť práce na 1 vedecko-výskumnej úlohe,
 - autorsky spracovať 2 publikácie a 6 samostatných odborných príspevkov najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vednoodborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky,
 - pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 1 000 dokumentov,
 - realizovať 4 odborné a vedecké podujatia.
- c) v rámci udržateľnosti projektu v Operačnom programe Informatizácia spoločnosti – PO2
 - zabezpečiť tvorbu minimálne 80 digitálnych kultúrnych objektov v členení podľa typov kultúrnych objektov nasledovne: 29 videoobjektov, 5 audioobjektov, 40 skenov 2D objektov a 6 fotografií,
 - realizovať minimálne 3 podujatia k významným udalostiam spojených s rómskym etnikom,
 - spracovať audio dramaturgiu 1 diela slovenskej klasiky v rómskom jazyku.

Pre knižnicu bolo prvoradým cieľom dosiahnutie ukazovateľov stanovených v kontrakte, ktoré sme splnili v rámci jednotlivých činností nasledovne:

A) Výkon odborných knižničných činností

1. zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou v počte minimálne 4 100 kn. j.

Celkový prírastok knižničného fondu v roku 2018 predstavuje 13 055 kn. j., pričom z uvedeného prírastku akvizícia kúpou bola **5 668 kn. j.**, darom knižnica získala 2 106 kn. j., výmenou 156 kn. j., ako povinný výtlačok bolo do fondu zradených 4 481 kn. j.. To znamená, že prírastok kúpou definovaný kontraktom bol vysoko prekročený (o 38 %).

Takéto úspešné plnenie ukazovateľa nákupu bolo možné predovšetkým vďaka výbornej akvizičnej politike a efektívnemu hospodáreniu s finančnými prostriedkami knižnice, pretože sme dokázali alokovať na nákup dokumentov v objeme **93 613,64 €**. Uvedená finančná čiastka ako aj prekročenie plánovaného ukazovateľa, rovnako aj výška podporného prioritného projektu bola porovnateľná s rokom 2017.

2. každoročne zabezpečiť spolu minimálne 225 000 absenčných a prezenčných výpožičiek

Jednou z hlavných funkcií knižnice v zmysle zriaďovacej listiny a platného zákona o knižniciach je **poskytovanie knižnično-informačných služieb**, pričom výpožičné služby – absenčné ako aj prezenčné – predstavujú hlavný produkt zo všetkých ponúkaných služieb a je o nich aj najväčší záujem.

Ukazovateľ stanovený kontraktom sme splnili počtom **251 513 výpožičiek**, z toho absenčné výpožičky 208 035 a prezenčné výpožičky 43 478. Tento ukazovateľ oproti roku 2017 síce poklesol o 7 %, ale aj napriek množstvu rôznorodých informácií, študijných materiálov a odborných článkov dostupných na internete sú tlačené dokumenty stále veľmi žiadané.

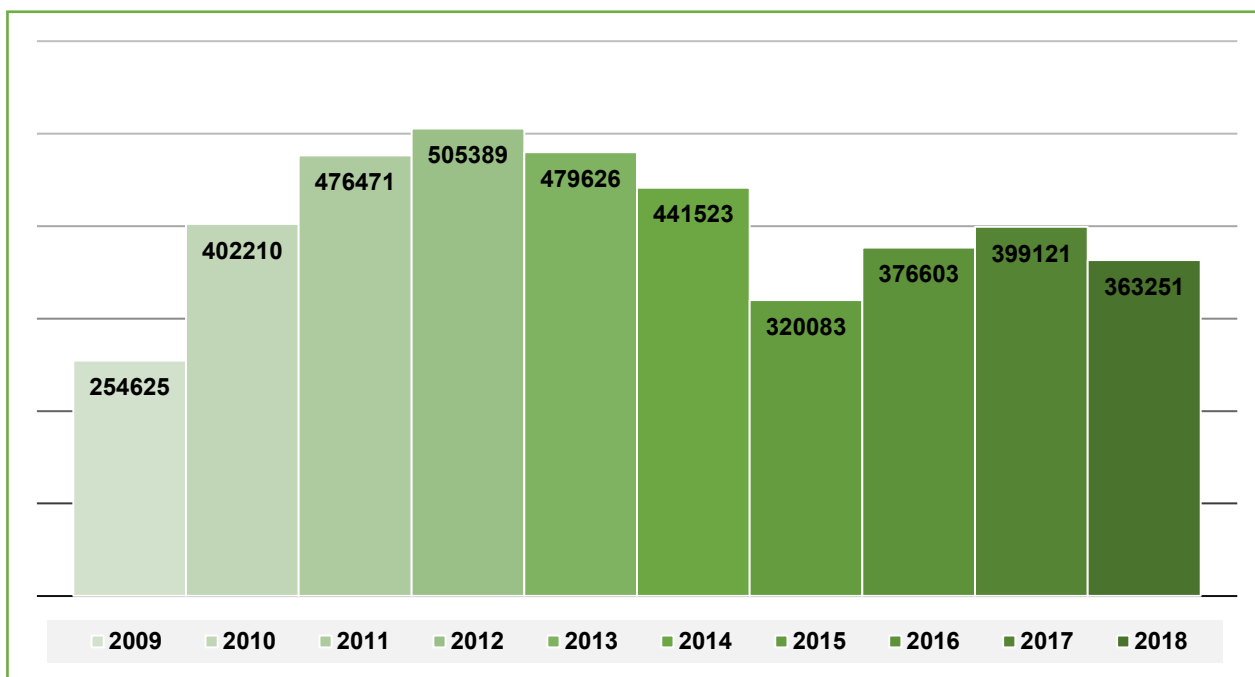
3. každoročne zabezpečiť minimálne 4 000 aktívnych používateľov a 320 000 návštevníkov knižnice

Počet aktívnych čitateľov za rok 2017 bol **4 335**, z čoho jasne vidieť, že tento ukazovateľ bol naplnený. Pri evidencii aktívnych čitateľov postupujeme striktné podľa normy STN EN ISO 2789, ktorá považuje za aktívneho používateľa iba toho, kto aspoň raz ročne zrealizuje akúkoľvek aktivitu evidovanú v knižničnom systéme. Znamená to, že nie je možné ho počítať viac ako raz, hoci knižnicu navštívil a jej služby využil viackrát v danom roku.

Návštevnosť knižnice dosiahla počet **363 251 návštevníkov**, čo predstavuje plnenie ukazovateľa aj tento rok **na 113 %**. Tento ukazovateľ pozostáva z fyzickej návštevnosti knižnice (požičovňa, študovne, podujatia) a z návštevnosti virtuálnej (webová stránka a online katalóg).

Návštevnosť knižnice je jedným z dôležitých ukazovateľov a graf 1 poskytuje **prehľad vývoja návštevnosti** za posledných 10 rokov (od roku 2009). Tento ukazovateľ okrem fyzickej návštevnosti požičovne, čítárne, študovní a knižnicou organizovaných podujatí zahŕňa aj návštevnosť virtuálnu, čiže návštevy webovej stránky, ale najmä online katalógu a portálu. Z grafu je zrejмый postupný pokles celkovej evidovanej návštevnosti od roku 2012, hoci od roku 2016 pomaly opäť rastie. Tu však veľkú úlohu zohrala iná metodika počítania virtuálnej návštevnosti do roku 2015. V roku 2018 mierne klesol, ale ďalší trend je zatiaľ ťažké predpovedať.

V súvislosti s návštevnosťou veľmi prudko **stúpa návštevnosť podujatí**, čo je dôsledkom novej politiky knižnice smerom k verejnosti. Nové typy podujatí sa pozitívne odrazili na návštevnosti knižnice a ŠVK sa bude týmto smerom uberať aj v nasledujúcich rokoch.

Graf 1 Vývoj návštevnosti

4. zabezpečenie automatizovaného spracovania celého prírastku

Celý proces automatizovaného spracovania dokumentov knižničného fondu sa realizuje v KIS Virtua a následnosť jednotlivých krokov, od evidencie získaného dokumentu prostredníctvom prírastkového čísla a

signatúry, cez vytvorenie bibliografického záznamu, až po vecný popis obsahu dokumentu a následnú expedíciu na oddelenie knižnično-informačných služieb, resp. na oddelenie ochrany fondov. V roku 2018 bolo takto spracovaných 13 055 kn. j..

B) Vedecko-výskumná činnosť

1. zabezpečiť práce na 1 vedecko-výskumnej úlohe

V priebehu roka 2018 sme naďalej realizovali výskum tlačí 16. storočia vo vlastnom knižničnom fonde a v historickej knižnici Eparchiálnej knižnice v Prešove. Celkovo bolo spracovaných a zrevidovaných 21 tlačí zo 16. storočia.

2. autorsky zabezpečiť vydanie 2 publikácií a 6 samostatných odborných príspevkov (štúdií) najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vedno-odborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky

V rámci edičnej a publikačnej činnosti, ktorou OHKF prezentuje výsledky svojej práce, sa nám podarilo vydať 3 publikácie, z toho ide o dva nové tituly – konferenčné zborníky. Jeden titul predstavuje 2. vydanie monografie G. Olšovskej v printovej podobe. Do tlače na Slovenku a v cudzine bolo zaslaných 7 odborných príspevkov – vedeckých štúdií, na ktorých sa autorsky podieľali odborní zamestnanci OHKF. Okrem toho sa zo stany knižnice publikovalo aj niekoľko odborných príspevkov, článkov, správ a anotácií/recenzií v periodikách a zborníkoch vydaných aj mimo vydavateľstva ŠVK.

Publikácie:

1. *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy* (Ed. Mária Ňachajová),
2. *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti* (Ed. Marcela Domenová),
3. *Evanjelici v Prešove v 18. a v 1. polovici 19. storočia: fragmenty z dejín cirkvi, školstva a osobností*. Druhé vydanie monografie (Gabriela Olšovská), ktorá vyšla v r. 2017 len v elektronickej podobe.

Vedecké štúdie:

1. DOMENOVÁ, Marcela – NĚMCOVÁ, Lucia. *Morava a jej zastúpenie v historickom fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove* In: XX. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů. Ed. Zdeňka Mikulecká. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2018, s. 88-100. ISBN 9788070521304 (pdf). Dostupné na: <https://www.svkhk.cz/Pro-verejnost/E-knihy-vydane-SVK-HK.aspx>
2. DOMENOVÁ, Marcela. K bibliografickej činnosti v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove v rokoch 2011 – 2016. In: *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2018, s. 33-42. ISBN 978-80-89614-58-5.
3. DOMENOVÁ, Marcela. Od BO k OHKF (bibliografia retrospektívnym pohľadom – vybrané okruhy v ŠVK v Prešove). In: *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2018, s. 22-32. ISBN 978-80-89614-58-5.
4. ŇACHAJOVÁ, Mária. Ukrajnistika v publikačnej činnosti ŠVK v Prešove (bibliografie, zborníky 1959 – 2015). In: *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy*. Prešov: ŠVK v Prešove, 2018. s. 130-153. ISBN 978-80-89614-55-4.
5. NĚMCOVÁ, Lucia. Gramatické diela vybraných osobností 18. – 19. storočia: na ceste k spisovnej slovenčine (v HKF ŠVK v Prešove). In: *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2018, s. 118-128. ISBN 978-80-89614-58-5.
6. OLŠAVSKÁ, Gabriela. Prešovský evanjelický farár Móric Kolbenheyer a jeho dielo zachované v historických knižniciach mesta Prešov. In: *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2018, s. 104-117. ISBN 978-80-89614-58-5.
7. OLŠAVSKÁ, Gabriela – NĚMCOVÁ, Lucia: *Beletria a história vo fonde obecnej knižnice mesta Prešov (sonda do problematiky)*. In: Veda, školstvo a kultúra na Slovensku v rokoch 1918 – 1928 : zborník príspevkov. – Banská Bystrica: Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, 2018. ISBN 978-80-89388-81-3. (v tlači).

3. pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 1 000 dokumentov

Spracovanie dokumentov vlastného knižničného fondu s dôrazom na vzácne historické dokumenty s vročením do 16. – 20. storočia (datované do r. 1918) patrí k hlavným odborným úlohám knižnice. Plánovaný ukazovateľ spracovania 1 000 dokumentov sme splnili a prekročili o 3 dokumenty.

4. realizovať 4 odborné a vedecké podujatia

V rámci odborného garantovania, organizovania a cyklického realizovania odborných podujatí dominantne v oblasti výskumu dejín knižnej kultúry, resp. duchovnej kultúry a dokumentovania pamiatok kultúrneho dedičstva, a to aj v kontexte spolupráce s inými kultúrnymi a vedeckými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí sa v roku 2018 prejavilo nielen na OHKF účasťou na vedeckých konferenciách, ktoré knižnica organizuje. V roku 2018 sme zrealizovali 2 vedecké konferencie a pripravili 2 nové odborné výstavy. Podujatia boli oficiálne registrované v rámci aktivít, ktoré sme na tento rok pripravili v rámci ERKD (Európskeho roku kultúrneho dedičstva) 2018 a DEKD 2018:

1. *Udalosti a osobnosti formovania moderného slovenského národa* (knižná kultúra – jazyk – školstvo – osveta) – vedecká konferencia usporiadaná pri príležitosti pripomenutia si udalostí z revolučných rokov 1848/1849, ako aj životných jubileí významných osobností v dejinách Slovenska (24. – 25.04.2018);
2. *Dejiny knižnej a duchovnej kultúry Slovenska* – vedecká konferencia usporiadaná pri príležitosti 200. výročia zriadenia Gréckokatolíckeho biskupstva (eparchie) v Prešove a 10. výročia zriadenia Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove (26.09.2018);
3. *Formovanie moderného slovenského národa v starých tlačiach: fragmenty knižnej kultúry v historických knižniciach mesta Prešov z rokov 1870 – 1875*. Odborná výstava k 170. výročiu revolúcie 1848 – 1849, prezentujúca v širšom kontexte zachované súdobé diela osobností činných v dejinnom období formovania moderného slovenského národa s dôrazom na historický fond ŠVK v Prešove. Trvanie od 9. 3. 2018 – do 8. 6. 2018,
4. *Od monarchie k republike: zlomové udalosti na stránkach dobovej tlače a ich reflexia v knižnej kultúre*. Odborná výstava k 100. výročiu ukončenia 1. sv. vojny, rozpadu Rakúsko-uhorskej monarchie a vzniku ČSR, prezentujúca v širšom kontexte zachované súdobé diela o udalostiach a osobnostiach danej doby, ako aj vojnové štatistiky, diela osobností politického (T. G. Masaryk, M. R. Štefánik, E. Beneš) a literárneho života (J. G. Tajovský, J. Jesenský) s dôrazom na fond ŠVK v Prešove. Trvanie od 5. 11. 2018 – 28. 02. 2019.

Vedecké konferencie poskytli priestor aj na prezentáciu vlastnej vedeckej a výskumnej činnosti odborných zamestnancov ŠVK, umožnili rozšírenie odbornej spolupráce vďaka účastníkom z iných kultúrnych, pamäťových, fondových a vedeckých inštitúcií. Prvá konferencia bola doplnená aj o sprievodné podujatie - odbornú exkurziu. Výstavy prezentovali vlastnú vedeckú a odbornú činnosť zamestnancov ŠVK, verejnosti sprístupnili dokumenty z fondov knižnice.

Obidve vedecké konferencie poskytli priestor na prezentáciu vlastnej vedeckej a výskumnej činnosti, rozšírenie odbornej spolupráce účastníkmi z iných kultúrnych, pamäťových a vedeckých inštitúcií. Doplnené boli o sprievodné podujatia. Výstavy prezentovali činnosť a fondy knižnice a tematicky dokumentovali dejiny knižnej a duchovnej kultúry.

V roku 2017 sme si pripomenuli 65. výročie zriadenia ŠVK v Prešove a v tejto súvislosti sme usporiadali v dňoch 20.-21.09.2017 vedeckú konferenciu pod názvom „Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti“. Vlni bol vydaný rovnomenný konferenčný recenzovaný zborník, do ktorého však neboli zaradené všetky odznené referáty, keďže ich autori nedodali.

Jednotlivé príspevky boli podľa svojho charakteru a zamerania rozdelené do skupín: štúdie (11), materiály (7) a rozhľady (4). V štúdiách bol ponechaný priestor analytickému retrospektívnemu zhodnoteniu a sumarizovaniu bibliografickej činnosti vo vedeckých knižniciach (Prešov, Košice), ale aj dejinám

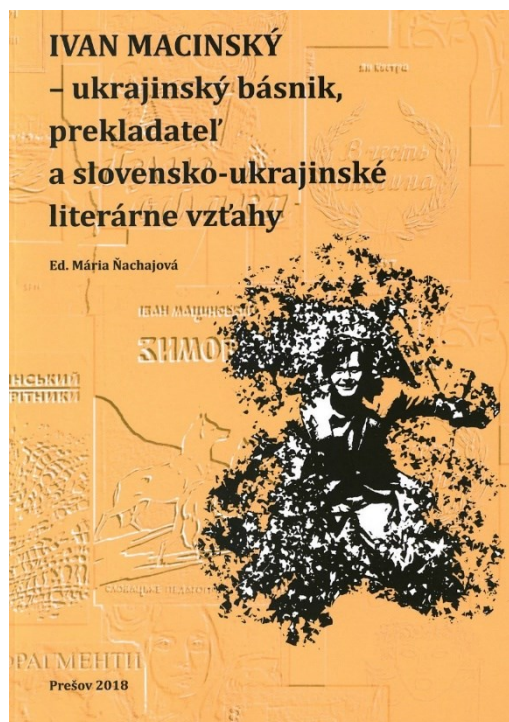
a funkciám knižníc a podobe knihy v minulosti a budúcnosti. Okrem nich je priestor tematicky venovaný aj predstaveniu osobností a časti ich diela v interdisciplinárnom prepojení (J. Kollár, M. Kolbenheyer) alebo relevantných písomných prameňov (cirkevné ročenky, gramatické diela), spolkovvej činnosti (čitateľský spolok) či historickým knižniciam (Andrássy, Humenné). V materiáloch zameraných na knižnice a osobnosti sa priestor ponechal predstaveniu HKF v Podtatranskej knižnici v Poprade, Univerzitnej knižnici v Prešove, sonde do dejín Knižnice Pavla Országha Hviezdoslava v Prešove, prezentovaniu aktivít Fridricha Hažlinského, Izidora Landaua a Petra Ďuríka.

Predmetom jedného výstupu sa stalo aj zhodnotenie činnosti 20 rokov kolokvií českých, moravských a slovenských bibliografov. V rozhľadoch sa napríklad ponechal priestor detskej knihe v didaktickej komunikácii, otázke multifunkčnosti knihy, funkciám a postaveniu knižníc. Do zborníka boli zaradené atypicky rubriky Kronika/Správy (3 príspevky) a Recenzie/Anotácie (15 príspevky) s dôrazom na aktuálnu slovenskú spisbu v danej oblasti, ktoré vyšli najmä vo vydavateľstvách knižníc v Prešove, ale aj v Bratislave, Martine, Banskej Bystrici a v Košiciach.

Titul *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy* predstavuje konferenčný zborník, ktorý je výstupom z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, ktorá bola usporiadaná v ŠVK v septembri 2017 pri príležitosti 95. výročia narodenia a 30. výročia úmrtia I. Macinského.

Venuje sa problematike slovensko-ukrajinských literárnych vzťahov s dôrazom na preklady, interpretáciu a kritiku textov, ktoré sa spájajú s osobnosťou a tvorbou I. Macinského. Zaradilo sa doň celkovo 15 príspevkov od autorov zo Slovenska (pôsobiacich v Prešove) a Ukrajiny (Užhorod, Ostroh, Kyjev), z nich 8 štúdií je zaradených do tematickej skupiny „Ivan Macinský (literárny vedec, jazykovedec a redaktor)“, 7 do tematickej skupiny „ukrajinistika a teória prekladu“. Zostavovateľka doň prispela aj príspevkom „Ukrajinistika v ŠVK v Prešove (sonda do bibliografickej a edičnej činnosti v rokoch 1959 – 2015)“, v ktorom zhodnotila a zrevidovala práve aktivity ŠVK na tomto poli.

Nosnou časťou príspevku zostavovateľky je príloha *Súpis vydaných bibliografií a zborníkov zo strany ŠVK v Prešove*. Titul je doplnený o ukážky tvorby I. Macinského – poéziu (pôvodná tvorba preklady) a zaujímavú fotografickú prílohu, ktorá obsahuje dokumentáciu zo života I. Macinského, dielo I. Macinského – ukážky z jeho publikovanej tvorby (obálky knižných publikácií), zborníky o osobnosti I. Macinského a z vedeckej konferencie z r. 2017. Zborník vyšiel aj v elektronickej podobe (v troch formátoch).

Obrázok 2 Obálka titulu Ivan Macinský

C) Udržateľnosť národného projektu

1. zabezpečiť tvorbu minimálne 80 digitálnych kultúrnych objektov v členení podľa typov kultúrnych objektov nasledovne: 29 videoobjektov, 5 audioobjektov, 40 skenov 2D objektov a 6 fotografií

V rámci udržateľnosti NP DICRK prostredníctvom činnosti najmladšieho odborného pracoviska ŠVK pokračovala v mapovaní, identifikovaní a dokumentácii živých prejavov rómskej kultúry, a to v oblastiach orálna história a literatúra, hudobné dedičstvo Rómov vrátane dokumentácie divadiel a Rómovia a remeslá vrátane dokumentácie oblasti výtvarného umenia. Základom pre spracovanie finálnych digitálnych výstupov boli nahrávanie realizované počas pilotnej prevádzky, ale boli zaznamenané aj nové kultúrne nahrávky. Výsledkom tejto činnosti je **90 digitálnych kultúrnych objektov** za rok 2018. Všetky tieto DKO sú evidované v KIS Virtua a boli sprístupnené na prezentačnom portáli www.portalsvk.sk.

2. realizovať minimálne 3 podujatia k významným udalostiam spojených s rómskym etnikom

Živá kniha k Svetovému dňu Rómov – Ivan Akimov a rómsky folklórny súbor Kesaj Tcháve sa predstavili v Divadle Alexandra Duchnoviča v Prešove (17.04.2018);

Živá kniha: Rómovia a remeslá – umelecký kováč Igor Radič z Klenovca, súbor Gipsy Angels Humenné a Mgr. Lenka Cinová z Metodicko-pedagogického centra v Prešove sa predstavili v Krajskom múzeu v Prešove (06.06.2018);

Živá kniha k holokaustu Rómov – Mgr. Lucia Segľová, PhD. a vystúpenie mladého huslistu Samuela Bandyho v sprievode svojej kapely sa predstavili študentom Súkromného konzervatória Dezidera Kardoša (27.10.2018);

Navyše sme oproti plánovanému ukazovateľu pripravili a realizovali dve výstavy:

Neznáme farby svetových osobností – výstava série 13 portrétov svetových osobností, ktoré majú rómske korene, autora Jozefa Feča. Výstava bola inštalovaná vo výstavných priestoroch pracoviska Slovenského technického múzea - Kaštieli Budimír a trvala od 20.02. do 17.09.2018.

Chlieb a hry – v priestoroch Krajského múzea v Prešove sa pri príležitosti Svetového dňa Rómov uskutočnila výstava 30 veľkoformátových fotografií rómskych osobností v dňoch 12.4. – 3.5.2018.

3. realizovať audio dramatisáciu 1 slovenskej literárnej klasiky

Edičné aktivity DICRK pokračovali aj v roku 2018 pokračovaním spracovania audio dramatisácie diela Martina Kukučina *Rysavá jalovica*. Proces tvorby audiodramatisácie sa realizoval v troch fázach:

1. spracovanie slovenskej predlohy do rómskeho jazyka, vrátane dialógov pre jednotlivé postavy a obrazy, a ich naštudovanie hercami;
2. nahrávanie dialógov a hudobných podkladov;
3. strihačské, režijné, postprodukčné práce vrátane tvorby grafického vizuálu obalu.

Obrázok 3 Obal CD audio dramatisácie diela *Rysavá jalovica*

Obrázok 4 CD audio dramatizácie diela Rysavá jalovica

3.2 Prioritné projekty a ich vyhodnotenie

Kontrakt ako základný dokument v súlade so záväznými ukazovateľmi štátneho rozpočtu stanovuje objem finančných prostriedkov, ktoré sú poskytnuté na zabezpečenie činnosti knižnice a plnenie stanovených cieľov a ukazovateľov. Významnou podporou pre ďalšie rozvojové aktivity sú prioritné projekty, ktoré má knižnica možnosť každoročne predložiť s požiadavkou na pridelenie finančných zdrojov. Návrhy v celkovom objeme 82 040 € boli predložené v dvoch programových prvkoch tak ako je to uvedené v tabuľke 9.

Projekt na nákup knižničných fondov je pravidelne navrhovaný do prvku 08T 0106 v snahe získať účelové zdroje na nákup dokumentov do knižničného fondu. Požiadavka na financie je síce vyššia, ale navrhovaná suma odráža situáciu na trhu knižnej literatúry a elektronických zdrojov.

Do programového prvku 08T 0109 *Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020* bol predložený pokračovací projekt.

Tabuľka 9 *Prioritné projekty predložené na rok 2018*

Názov projektu	Bežné výdavky (kategória 630) v €	Kapitálové výdavky v € (kategória 700)	Žiadané SPOLU v €	Schválené prostriedky v €
<i>Prvok 08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov</i>				
Nákup knižničných fondov	30 000,00	0,00	30 000,00	15 000,00
<i>Prvok 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva</i>				
Implementácia RFID technológie v knižnici – 4. etapa 1. časť	0,00	62 040,00	62 040,00	50 000,00
SPOLU	30 000,00	62 040,00	82 040,00	65 000,00

Obidva predložené návrhy prioritných projektov boli podporené v celkovom objeme 65 000 €.

Prioritný projekt **Nákup knižničných fondov** (podporený vo výške 15 000 €) je projektom, ktorý knižnica podáva pravidelne na získanie účelových finančných prostriedkov na akvizíciu. Bližšie informácie o realizácii tohto projektu sú uvedené v podkapitole 2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu a v podkapitole 3.1 Vyhodnotenie kontraktu.

Prioritný projekt **Implementácia technológie RFID v knižnici** (podporený vo výške 50 000 €) je vo svojej poslednej 4. fáze, v ktorej bol obstaraný návratový automat. Cieľom tohto kroku je umožniť používateľom vrátenie výpožičiek každý deň v týždni po celý rok. Okrem obstarania, dodania s inštalácie samotného zariadenia bolo potrebné vytvoriť komunikačný tunel, ktorým komunikuje zariadenie s KIS Virtua.

Druhá časť 4. etapy sa bude realizovať v roku 2019 obstaraním samoobslužného výpožičného automatu.

4. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Plnenie rozpočtu v €

Tabuľka 10 Plnenie rozpočtu knižnice

Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Schválený rozpočet 2018	Upravený rozpočet 2018	Skutočnosť 2018	% čerpania 4:3	Index 18/17x100 4:1
a	1	2	3	4	5	6
Príjmy celkom, z toho:	44 426	20 500	61 000	61 138	100,2	137,6
200 Nedaňové príjmy, z toho:	44 426	20 500	61 000	61 138	100,2	137,6
210 Príjmy z vlastného majetku	2 099	1 500	2 298	2 298	100	109,5
220 Administratívne a iné poplatky	19 684	19 000	21 256	21 394	100,6	108,7
230 Kapitálové príjmy	22 522	-	26 207	26 207	100	116,4
290 Iné nedaňové príjmy, z toho:	121	-	11 239	11 239	100	9288
292 012 dobropisy	71	-	10 512	10 512	100	14805
292 017 vrátky	-	-	719	719	100	
292 019 refundácie	-	-	8	8	100	
292 027 iné	50	-	-	-		
300 Granty a transfery	-	-	-	-		
600 Bežné výdavky, z toho:	1 146 106	1 148 949	1 175 159	1 175 041	100	102,5
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	442 492	395 540	476 947	476 947	100	107,8
620 Poistné a príspevok do poisťovní	158 018	142 631	167 162	167 162	100	105,8
630 Tovary a služby, z toho:	538 787	607 565	528 383	528 265	100	98,0
631 Cestovné náhrady	3 449	6 000	4 104	4 104	100	119,0
632 Energie, voda a komun.	63 152	68 000	50 666	50 666	100	80,2
633 Materiál	141 493	132 800	139 256	139 256	100	98,4
634 Dopravné	5 972	8 700	6 239	6 239	100	104,4
635 Rutinná a štandardná údržba	45 383	101 365	93 011	93 011	100	204,9
636 Nájomné za prenájom	157 308	113 500	147 791	147 791	100	94,0

637 Ostatné tovary a služby	122 030	177 200	87 316	87 198	100	71,5
640 Bežné transfery, z toho:	6 809	3 213	2 667	2 667	100	39,2
Členské príspevky	213	213	213	213	100	100
Odstupné	-					
Odchodné	3 803					
Náhrada príjmu	2 793	3 000	2 454	2 454	100	87,9
700 Kapitálové výdavky, z toho:	9 910		67 680	67 679	100	683
710 Obstaranie kapitálových aktív	9 910		67 680	67 679	100	683
Výdavky celkom / BV + KV /	1 156 016	1 148 949	1 242 839	1 242 720	100	107,5

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie, vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancovanie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

4.1 Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov

Rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2018:

- záväzný ukazovateľ **prijmy ŠR** stanovený na 20 500 € bol upravený na 61 000 € a k 31.12.2018 dosiahol skutočnú výšku **61 138 €**, plnenie na 100,2 %;
- záväzný ukazovateľ **bežné výdavky** schválený vo výške 1 148 949 € bol v priebehu roka 2018 upravený na sumu 1 175 159 €, skutočnosť k 31.12.2018 je **1 175 041 €**, percentuálne plnenie je na 100%;
- záväzný ukazovateľ **kapitálové výdavky** nebol k 01.01.2018 schválený, rozpočtovým opatrením bol upravený na 67 680 €, skutočnosť k 31.12.2018 je **67 679 €**, plnenie na 100 %;
- záväzný ukazovateľ **mzdové prostriedky** vo výške 395 540 € bol upravený na sumu 476 947 €, percentuálne plnenie je 100 %;
- záväzný ukazovateľ **limit zamestnancov** stanovený na 44 predstavuje k 31.12.2018 v priemernom evidenčnom prepočítanom stave hodnotu 42,8.

Tabuľka 11 Záväzné ukazovatele rozpočtu

Ukazovateľ	Klasifikácia	Rok 2018 (v €)
Prijmy ŠR (zdroj 111)		
Kód programu 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť	kat. 200	20 500
Bežné výdavky spolu	kat. 600	1 148 949
01.3.3 Iné všeobecné služby, z toho:		1 132 949
- mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	kat. 610	395 540
08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva		16 000
Limit zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme		44

Prehľad vykonaných rozpočtových opatrení

V priebehu roka bolo k schválenému rozpočtu vykonaných **7 rozpočtových opatrení**.

- RO č. 1** – zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov vo výške **15 000 €** na financovanie prioritného projektu „Nákup knižničných dokumentov“;
- RO č. 2** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva vo výške **50 000 €** na realizáciu prioritného projektu „Implementácia RFID technológie v knižnici – 4. etapa, 1. časť,“ č. IA 28 173;
- RO č. 3** – zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť vo výške **28 890 €**, v tom kat. **610** mzdy, platy, služobné príjmy a OOV vyrovnania

21 407 € a kat. **620** poistné a príspevok do poisťovni **7 483 €** na zabezpečenie zvýšenia plátov zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme o 4,8%;

4. **RO č. 4** – zníženie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť o **17 680 €** – presun do kapitálových výdavkov;
5. **RO č. 5** – presun v rámci rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť z EK 630 na EK 610 vo výške **60 000,00 €** na zabezpečenie minimálneho rastu nižšej priemernej mzdy;
6. **RO č. 6** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť o **7 800 €** - IA 35 948 Technické hodnotenie objektov knižnice, obstaranie fullframe fotoaparátu s príslušenstvom na dokumentovanie rímskej kultúry a jej digitalizáciu a v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva o **9 880 €** - IA 28173 – Implementácia RFID technológie na dofinancovanie prioritného projektu;
7. **RO č. 7** – zvýšenie záväzného ukazovateľa príjmov štátneho rozpočtu, zdroj 111, o **40 500 €** na 61 000 €.

Tabuľka 12 Štruktúra rozpočtu po úpravách RO

Ukazovateľ	schválený rozpočet	úprava rozpočtu	upravený rozpočet k 31.12.2018
Príjmy celkom	20 500	40 500	61 000
Bežné výdavky spolu, z toho:	1 148 949	26 210	1 175 159
08S0105 Knižnice a knižničná činnosť, z toho:	1 148 949	11 210	1 160 159
- mzdy, platy (610)	395 540	81 407	476 947
08T0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a KF		15 000	15 000
Limit zamestnancov	44	-	44
Kapitálové výdavky spolu, z toho:	-	67 680	67 680
08S0105 Knižnice a knižničná činnosť	-	7 800	7 800
08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva		59 880	59 880
Výdavky vrátane kapitálových celkom	1 148 949	93 890	1 242 839

4.2 Príjmy organizácie

Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie

Záväzný ukazovateľ príjmy ŠR (zdroj 111) bol schválený vo výške 20 500 €, rozpočtovým opatrením č. 7 sa upravil na 61 000 €, dosiahnuté príjmy ku koncu roka v rámci zdroja 111 sú **61 138 €**, čo je plnenie na 100,2 %. Na prekročení záväzného ukazovateľa príjmov štátneho rozpočtu sa významnou mierou podieľali kapitálové príjmy za predaj prebytočného nehnuteľného majetku – bývalého skladu knižničného fondu v katastrálnom území Prešov, ul. Dúbravská vo výške 26 207 €. K ďalším mimoriadnym príjmom vo výške 10 512€ patrí príjem z dobropisov za spotrebu elektrickej energie a plynu z roku 2017. Oproti roku 2017 sme zaznamenali mierny **nárast** objemu **príjmov za porušenie predpisov** v hodnotovom vyjadrení o **630 €**, v percentuálnom vyjadrení ide o 5% nárast. Stúpili aj príjmy **za predaj vlastných služieb** v porovnaní s minulým rokom, a to o **1 080 €** (14,5 %).

Tabuľka 13 Štruktúra príjmov

Ukazovateľ	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť k 31.12.2018	% plnenia
Príjmy celkom , z toho:	20 500	61 000	61 138	100,2
200 Nedaňové príjmy celkom, z toho:	20 500	61 000	61 138	100,2
210 Príjmy z vlastníctva majetku	1 500	2 298	2 298	100,0
220 Príjmy z vlastnej činnosti, z toho:	19 000	21 256	21 394	100,6
- pokuty a penále za porušenie predpisov	10 000	12 735	12 874	
- predaj výrobkov, prác a služieb	9 000	8 520	8 520	

230 Kapitálové príjmy	---	26 207	26 207	100,0
290 Iné nedaňové príjmy	---	11 239	11 239	100,0
300 Granty a transfery	---	---	---	---

Tabuľka 14 Plnenie príjmov

Ukazovateľ	Plnenie v €
210 príjmy z vlastníctva majetku, z toho:	2 298
- 212002 z prenajatých pozemkov (krátkodobý prenájom časti pozemku na prevádzkovanie luna-parkov)	150
- 212002 z prenajatých pozemkov (prenájom pozemku na umiestnenie reklamných zariadení podľa zmluvy)	1 986
- 212003 z prenajatých budov, priestorov a objektov	162
220 administratívne a iné príjmy, z toho:	21 394
- 222003 z porušení predpisov (sankcie za oneskorené vrátenie výpožičiek)	12 874
- 223001 z predaja služieb (príjmy za registráciu nových používateľov, reprografické služby, rešerše a poskytovanie medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby)	8 520
230 kapitálové príjmy, z toho:	26 207
- 231 príjem z predaja kapitálových aktív	26 207
290 iné nedaňové príjmy, z toho:	11 239
- 292 ostatné príjmy (z dobropisov, z refundácie nákladov)	11 239
300 granty a transfery:	-

Vyhodnotenie mimorozpočtových príjmov

Mimorozpočtové príjmy v roku 2018 neboli poskytnuté.

4.3 Výdavky organizácie

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové rozpočtované výdavky knižnice pre rok 2018 boli vo výške 1 148 949 €, po úprave vzrástli na 1 242 839 €, skutočnosť k 31.12.2018 je **1 242 720 €**. Čerpanie bolo členené na:

- bežné výdavky 1 175 041 €
- kapitálové výdavky 67 679 €

a) čerpanie bežných výdavkov celkom:

Finančné prostriedky vo výške 1 175 041 € boli použité na bežnú činnosť knižnice, na výplatu miezd a odvodov do poisťovních fondov, na nákup energií, materiálov a rôznych služieb pre zabezpečenie bezproblémovej prevádzky knižnice, vrátane výdavkov na udržateľnosť projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry v rámci OPIS PO2 a vedecko-výskumnú činnosť.

610 Mzdy v hodnote **476 947 €** boli použité na výplatu tarifných miezd, osobných príplatkov, príplatkov za riadenie, príplatok za vedenie vozidla, nadčasovú prácu, odmien pri príležitosti dovolení a koncoročné odmeny pre zamestnancov knižnice, zdroj 111;

620 Poistné a príspevkov do poisťovní v sume **167 162 €** boli použité v zákonom stanovenej výške;

630 Tovary a služby v hodnote **528 265 €** boli použité na tieto účely:

Tabuľka 15 Čerpanie výdavkov v položke Tovary a služby (630)

Pol. Názov	upravený rozpočet	čerpanie k 31.12.2018	% čerpania
631 Cestovné výdavky	4 104	4 104	100,0
632 Energie, voda, komunikácie	50 666	50 666	100,0
633 Materiál a dodávky	139 256	139 256	100,0
634 Dopravné	6 239	6 239	100,0
635 Rutinná a štandardná údržba	93 011	93 011	100,0
636 Nájomné za nájom	147 791	147 791	100,0
637 Ostatné tovary a služby	87 316	87 198	100,0
Tovary a služby spolu	528 383	528 265	100,0

631 Cestovné výdavky v sume 1 629 € boli vyplatené cestovné náhrady pri tuzemských pracovných cestách a v sume 2 475 € pri zahraničných pracovných cestách, celkom na daný účel bolo použitých 4 104 €, z toho 1 757 € bolo čerpanie cez funkčnú klasifikáciu 08.5.0 - výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva;

632 Energie, voda, komunikácie: suma 50 666 € bola čerpaná v týchto podpoložkách:

- 632001 – Energie: 35 001 € (elektrická energia a plyn);
- 632002 – Vodné, stočné: 3 168 €;
- 632003 – Poštové služby: 2 978 €;
- 632004 – Komunikačná infraštruktúra: 2 374 € (poplatky za užívanie rezortných komunikačných a počítačových sietí, prístup k internetu);
- 632005 – Telekomunikačné služby: 7 145 € (poplatky za práce a služby telekomunikácií vrátane IP telefónie);

633 Materiál: v rámci celej položky bolo čerpanie vo výške 139 256 €, ktoré boli použité v týchto podpoložkách:

- 633001 – Interiérové vybavenie: 8 233 € na nákup kancelárskych stolov a stoličiek(OOF, OKIS a OHKF), 2ks archívnych skriň a 2ks trezorov na uskladnenie historických kníh(OHKF);
- 633002 – Výpočtová technika: 1 370 € na nákup a obmenu výpočtovej techniky – výmena PC pre informačný panel, HW pre OKIS a OEP, UPS, rackovú skriňu a napájací panel v rámci prekládky kancelárie v sklade knižničného fondu (OOF), tablet
- 633004 – Prevádzkové stroje, prístroje, zariadenia, technika, náradie: 3 977 € nákup vysávača, chladničky, mikrovlnky, skartovačky, rezačky na papier, vysávača na lístie, štúdiových slúchadiel, mobilnej klimatizácie pre serverovňu OKIS, čističiek vzduchu a germicídnych lúčov do priestorov s knižničným fondom, rýchlovarnej kanvice;
- 633006 – Všeobecný materiál: 29 221 €, nákup knižných zarážok - deličov regálov do skladu knižničného fondu, kancelárskych, čistiacich a hygienických potrieb, RFID etikiet, materiál na doplnenie lekárničiek, dopravné značky na vymedzenie parkovacieho státi na oddelení služieb, LED žiaroviek,
- 633007 – Špeciálny materiál: 1 316 € na nákup materiálov pre knihársku dielňu;
- 633009 – Knihy, časopisy, noviny: suma 93 614 € bola čerpaná na bežné nákupy periodickej a neperiodickej literatúry, z toho 15 000 € bolo čerpaných v rámci účelovo určených finančných prostriedkov v prvku programovej štruktúry 08T 0106;
- 633010 – Pracovné odevy, obuv a PP: 281€ - tričká a zimné bundy pre skladníkov, chrániče sluchu a pracovné plášte pre knihársku dielňu;
- 633013 – Softvér: 473 €, softvér MS OFFICE Standard 2019 - 6x;
- 633015 – palivo ako zdroj energie: 87 € na nákup nafty pre motorgenerátor (pre potreby DICRK);
- 633016 – Reprezentačné: 684 €, nákup smútočnej kytice (ŠVK Košice), občerstvenie – Národná komisia pre služby, 20. ročník, verejný odpočet a reprezentačné výdavky pri organizovaní 2 vedeckých konferencií v réžii OHKF;

634 Dopravné – čerpanie 6 239 € bolo použité na nákup pohonných hmôt, úhradu havarijného a povinného zmluvného poistenia áut, údržbu áut, STK, diaľničné známky;

635 Rutinná a štandardná údržba: 93 011 € bolo použitých na diagnostiku a kalibrovanie UPS, opravu UPS Netys k serverom, opravu motorgenerátora, RFID brány, klimatizačnej jednotky, opravu a údržbu kopírovacích strojov, údržbu plynových kotlov, opravu interiérového dreveného točitého schodiska historickej budovy na Hlavnej ul., maľovanie študovne a kancelárií ekonomického oddelenia, opravu odtokových žľabov predného traktu sídelnej budovy výmenou (Hlavná ul.), výmenu a uloženie PVC podláh na OEP, oprava existujúceho parkoviska na Námestí mládeže, podporu od výrobcu na HW a SW vybavenie zariadení v rámci udržateľnosti;

636 Nájomné za prenájom skladu kníh, mobilného regálového systému, poštového priečinku, kopírovacieho stroja, 1 parkovacieho miesta pri sídelnej budove knižnice na Hlavnej ul. a za prenájom priestorov Divadla A. Duchnoviča pri realizácii „Živej knihy“ oddelenia DICRK boli čerpané prostriedky v sume 147 791 €;

637 Služby: výdavky v sume 87 198 € boli čerpané na:

- 637001 – Školenia, kurzy, semináre, konferencie: 1 746 €, seminár k zákonu o správe majetku štátu, k legislatívnym zmenám v oblasti verejného obstarávania, k ochrane osobných údajov a účastnícky poplatok pre 2 zamestnancov na otvorenej konferencii *Bibliosféry – knižnícke sféry dôverné* k definovaniu a prezentácii trendov v slovenských knižniciach;
- 637002 – Konkurzy a súťaže: 5 082 € na vyplatenie odmien podľa zmluvy na základe autorského zákona za umelecký výkon, dramaturgiu literárnych diel do audio-rozhlasovej podoby, za vytvorenie scenára, hudobnej dramaturgie, moderovania, réžie a vyhotovenia obrazovo-zvukových záznamov podujatí *Živá kniha* - z činnosti odborného pracoviska dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry, na realizáciu elektronickej aukcie pri nakladaní s prebytočným majetkom, za hudobno-slovesné vystúpenie - príspevok v rámci Knižničného Barcampu;
- 637003 – Propagácia, reklama: 2 650 € inzercia v Zlatých stránkach, cena v súťaži „LOGO“, nákup reklamnej fólie vo výklade z Hlavnej ul.;
- 637004 – Všeobecné služby: 17 696 € za revízie elektrických a plynových zariadení, komínov, bleskozvodov, elektronického zabezpečovacieho systému, polygrafické práce a grafické spracovanie publikácií

v rámci vedecko-výskumnej činnosti, kosenie, umývanie okien, preklady textov podľa prepisu audiovizuálneho diela pri spracovávaní digitálnych kultúrnych objektov do rómskeho a anglického jazyka, grafický návrh obalu k audiodramatizácii literárneho diela, rozšírenie funkcionalít portálu;

- 637005 – Špeciálne služby: 3 928 € za právne služby, ochranu objektov, služby BOZP, PO;
- 637006 - Náhrady: 97 € - lekárske prehliadky vodičov;
- 637011 – Štúdie, expertízy, posudky: 1 340 € bolo použitých na statický posudok prístavby na Hlavnej ul. a čítárne OKIS, znalecký posudok bývalého skladu kníh na Dúbravskej, vstupný audit pracovnej zdravotnej služby na zatriedenie zamestnancov podľa zdravotného rizika, meranie mikrobiálnej kontaminácie ovzdušia a povrchov v sklade, knižárskej dielni, OHKF a OASF;
- 637012 – Poplatky a odvody: 530 € poplatky do umeleckých fondov, LITA, bankové poplatky;
- 637014 – Stravovanie: suma 24 020 € použitá ako príspevok zamestnávateľa na stravovanie zamestnancov v zmysle zákona;
- 637016 – Prídely do SF: 6 248 €;
- 637027 – Odmeny na základe dohôd vykonávaných mimo pracovného pomeru: suma 17 686 € na tieto činnosti: upratovanie, vykurovanie, odosielanie poštových zásielok, vypracovanie korektúr, resumé a recenzii titulov edičnej činnosti v rámci vedecko-výskumnej činnosti prostredníctvom FK 08.5.0;
- 637031 - pokuty a penále: suma 40 € za oneskorené podanie hlásenia o zrážkovej dani a mesačného prehľadu o zrazených a odvedených preddavkoch na daň;
- 637035 – Dane: 6 135 € daň z nehnuteľnosti, poplatky RTVS, vývoz odpadu;

640 Bežné transfery vo výške 2 667 € boli použité na členské príspevky, nemocenské dávky a odchodné pre 2 zamestnancov.

b) čerpanie kapitálových výdavkov celkom:

Knižnica v roku 2018 čerpala kapitálové výdavky vo výške 67 679 € v rámci prvku programovej štruktúry 08S 0105 na obstaranie full-frame fotoaparátu s príslušenstvom na dokumentovanie a digitalizáciu rómskej kultúry a v prvku programovej štruktúry 08T 0109 bol v rámci prioritného projektu dodaný, inštalovaný a uvedený do prevádzky samoobslužný návratový automat.

Výdavky podľa funkčnej klasifikácie

a) 01.3.3. – Iné všeobecné služby, bežné výdavky spolu 1 159 041 €

Tabuľka 16 Bežné výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	610	Mzdy, platy a OOV	476 947	476 947	100
		610	Mzdy, platy a OOV	476 947	476 947	100
08S0105	111	620	Poistné a príspevky do poisťovní	166 949	166 949	100
		620	Poistné a príspevky do poisťovní	166 949	166 949	100
08S0105	111	630	Tovary a služby	497 596	497 478	100
08T0106	111	630	Tovary a služby	15 000	15 000	100
		630	Tovary a služby	512 596	512 478	100
08S0105	111	640	Bežné transfery	2 667	2 667	100
		600	Bežné výdavky spolu	1 159 159	1 159 041	100

b) 01.3.3 Iné všeobecné služby, kapitálové výdavky spolu 67 679 €

Tabuľka 17 Kapitálové výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	710	Obstarávanie kapitálových aktív	7 800	7 799	100
08T0109	111	710	Obstarávanie kapitálových aktív	59 880	59 880	100
		700	Kapitálové výdavky	67 680	67 679	100

c) 08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva, bežné výdavky 16 000 €

Tabuľka 18 Bežné výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	620	Poistné a príspevky do poisťovní	213	213	100
		620	Poistné a príspevky do poisťovní	213	213	100
08S0105	111	630	Tovary a služby	15 787	15 787	100
		630	Tovary a služby	15 787	15 787	100
		600	Bežné výdavky spolu	16 000	16 000	100

d) **08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva**, kapitálové výdavky neboli čerpané

Vyhodnotenie plnenia programovej štruktúry

Tabuľka 19 *Bežné výdavky (programová štruktúra)*

Program	Zdroj	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	Knižnice a knižničná činnosť	1 160 159	1 160 041	100
08T0106	111	Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov	15 000	15 000	100
		Spolu	1 175 159	1 175 041	100

Tabuľka 20 *Kapitálové výdavky (programová štruktúra)*

Program	Zdroj	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	Knižnice a knižničná činnosť	7 800	7 799	100
08T0109	111	Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva	59 880	59 880	100
		Spolu	67 680	67 679	100

Vyhodnotenie čerpania výdavkov v rámci prioritných projektov za rok 2018

V prvku programovej štruktúry **08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov** knižnica financovala 1 projekt:

1. *Nákup knižničných dokumentov* v sume 15 000,00 €. V rámci projektu bolo zakúpených 919 knižničných jednotiek, z toho 525 domácich titulov a 394 zahraničných titulov, z ktorých je 6ks e-kníf. Finančné prostriedky boli vyčerpané v plnej výške.

V prvku programovej štruktúry **08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva** bol zo strany zriaďovateľa finančne podporený 1 projekt:

2. *Implementácia RFID technológie v knižnici* - 4. etapa, 1. časť, č IA 28 173 v sume 59 880,00 €, ktorým sme pre knižnicu zabezpečili dodanie, inštalovanie a uvedenie do prevádzky 1 ks samoobslužného systému na vrátenie dokumentov v 3-košovej verzii s triediacim zariadením. Finančné prostriedky boli vyčerpané v plnej výške

Výdavky organizácie na financovanie udržateľnosti projektu *Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry*

Projekt **Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry** v rámci Operačného programu informatizácia spoločnosti prioritná os 2 „Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry“ spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja bol vecne ukončený 31.10.2014. Finančné ukončenie bolo uzavreté 16.6.2015, čím sa projekt dostal oficiálne do obdobia trvalej udržateľnosti. Rok 2018 bol štvrtým rokom obdobia udržateľnosti. Na financovanie projektu v roku 2018 za zdroj 111 sa využívali finančné prostriedky nasledovne:

Tabuľka 21 *Prehľad čerpania výdavkov v období udržateľnosti k 31.12.2018*

Položka EK	Rozpočet v €	Skutočnosť 2018	% plnenia
610	91 400	91 400	100
620	31 950	30 762	96
630	103 300	119 203	115
v tom: 631	2 000	1 073	54
632	22 000	22 946	104
633	3 600	3 274	91
634	2 000	2 324	116
635	55 000	68 477	124
636	1 200	500	42
637	17 500	20 609	118
640	1 000	538	54
600 Spolu	227 650	241 903	106
700 Spolu		7 799	
600+700 Celkom	235 450	249 702	109

V rámci čerpania bežných výdavkov najväčší podiel predstavuje spotreba energií, výdavky na maintenance zariadení, opravu a údržbu zariadení, rozšírenie funkcionalít portálu, odmeny vyplácané podľa zmlúv na

základe autorského zákona. V rámci kapitálových výdavkov sa čerpali prostriedky na obstaranie full-frame fotoaparátu s príslušenstvom na dokumentovanie a digitalizáciu rómskej kultúry.

Hlavným poslaním odborného pracoviska dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry je najmä dokumentácia živých prejavov rómskej kultúry a ich virtuálna prezentácia. Dokumentovanie prejavov rómskej kultúry začína mapovaním a identifikáciou rôznorodých prejavov rómskej kultúry. Nasleduje zber materiálu v teréne, spracovanie, uchovávanie a sprostredkovanie vzniknutých digitálnych kultúrnych objektov. Proces digitalizácie je časovo náročný, pretože sa tvorí úplne nový obsah s požadovanou umeleckou hodnotou. Osobný umelecký vklad tvorcov je pridanou hodnotou každého vzniknutého digitálneho kultúrneho objektu.

Vyhodnotenie mimorozpočtových výdavkov

Mimorozpočtové výdavky knižnica nečerpala.

Vyhodnotenie čerpania finančných prostriedkov na zahraničné pracovné cesty

Knižnica čerpala výdavky na štyri zahraničné pracovné cesty:

1. Zamestnanci oddelenia historických knižničných fondov v počte 4 osoby sa zúčastnili na podujatí v Dome národnostných menšín v Prahe – prezentácia ukrajinskej literatúry na Slovensku (Mária Nachajová). Súčasťou cesty bola aj návšteva Slovanskej knihovny v Prahe za účelom obnovenia a prehĺbenia spolupráce, prieskumu edičnej činnosti, nákupu a výmeny dokumentov. Výdavky vo výške cestovných náhrad predstavujú sumu 710 € a boli čerpané z funkčnej klasifikácie 0.8.5.0.
2. Tarnow, Poľsko, 3 osoby DICRK – dokumentovanie podujatia Tábor pamäti Rómov, dokumentovanie expozície rómskej histórie a kultúry v Etnografickom múzeu v Tarnowe. Výdavky na cestu vo výške cestovných náhrad boli vo výške 837 €,
3. Krakow, Poľsko, 2 osoby – výskum v pamäťovej inštitúcii mesta Krakow, Biblioteka Jagiellońska, výskum slovacikálnych dokumentov. Výdavky hrazené z FK 0.8.5.0 sú vo výške 773 €.
4. Krakow, Poľsko, 1 osoba - aktívna účasť na medzinárodnej konferencii, príspevok s názvom „Prešov a typografické médiá“ - náčrt rozvoja kultúry tlačeného slova a jej formy pred a po roku 1918. Výdavky vo výške 155 € boli čerpané z funkčnej klasifikácie 0.8.5.0.

4.4 Zhodnotenie plnenia kontraktu podľa činností

Výkon odborných knižničných činností

Tabuľka 22 Plnenie kontraktu podľa činností – výkon odborných knižničných činností

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:	304 140	385 547	304 140	385 547				
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu:	110 681	136 187	110 681	136 187				
630 - Tovary a služby spolu:	488 265	393 275	488 265	393 275				
640 - Bežné transfery spolu:	2 133	2129	2 133	2129				
600 - Bežné výdavky spolu	905 299	917 138	905 299	917 138				
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:		59 880		59 880				
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	59 880	0	59 880				
600 + 700 SPOLU	905 299	977 018	905 299	977 018			20 500	61 138

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2018

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2018 v celých číslach

Vedecko-výskumná činnosť

Tabuľka 23 Plnenie kontraktu podľa činností – vedecko-výskumná činnosť

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:								
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu:		213		213				
630 - Tovary a služby spolu:	16 000	15 787	16 000	15 787				
640 - Bežné transfery spolu:								
600 - Bežné výdavky spolu	16 000	16 000	16 000	16 000				
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	16 000	16 000	16 000	16 000				

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2018

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2018 v celých číslach

Zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov

Tabuľka 24 Plnenie kontraktu podľa činností – udržateľnosť NP

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu:	91 400	91 400	91 400	91 400				
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu:	31 950	30 762	31 950	30 762				
630 - Tovary a služby spolu:	103 300	119 203	103 300	119 203				
640 - Bežné transfery spolu:	1 000	538	1 000	538				
600 - Bežné výdavky spolu	227 650	241 903	227 650	241 903				
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	7 799	0	7 799				
600 + 700 SPOLU	227 650	249 702	227 650	249 702				

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2018

** skutočnosť čerpania k 31. 12. 2018 v celých číslach

4.5 Finančné operácie

Finančné operácie v hlavnej kategórii 400 a 500 ekonomickej rozpočtovej klasifikácie sa v roku 2018 nereali-
zovali.

4.6 Samostatné účty

Počiatočný stav na účte sociálneho fondu bol **1 257 €**, príjmy tvoril odvod z objemu vyplatených miezd vo výške 1,5 %, čo predstavovalo **6 248 €**. Výdavky z účtu sociálneho fondu v priebehu roka mali celkovú hodnotu **5 669 €** a boli použité ako príspevok na stravovanie zamestnancov. **Konečný stav** sociálneho fondu k 31. 12. 2018 je **1 836 €**. Depozitný účet nemal v roku 2018 žiadne obraty.

5. PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE

Knižnica nečerpala finančné prostriedky z rozpočtu Európskej únie ani iné prostriedky zo zahraničia.

6. PERSONÁLNE OTÁZKY

6.1 Organizačná štruktúra

Odborná činnosť knižnice bola zabezpečovaná v zmysle organizačnej štruktúry a organizačného poriadku, ktorý podrobnejšie definuje pracovnú náplň jednotlivých útvarov, zodpovednosť a povinnosti ich zamestnancov, pričom jednotlivé oddelenia zodpovedali predovšetkým za:

1. dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry (5 zamestnancov):

- a) mapovanie a dokumentovanie prejavov živej rómskej kultúry v rámci celého Slovenska, zber dát a dokumentov, odbornú evidenciu a spracovanie získaných dát a dokumentov,
- b) budovanie geografickej databázy informácií z oblasti rómskej kultúry – mapová služba,
- c) podieľa sa na edičnom spracovaní získaných kultúrnych objektov a dát v oblasti rómskej kultúry,
- d) organizovanie kultúrnych, vzdelávacích, popularizačných a prezentačných podujatí so vzťahom k rómskemu etniku na celoslovenskej i medzinárodnej úrovni, atď.;

2. oddelenie akvizície a spracovania fondov (7 zamestnancov):

- a) akvizíciu dokumentov do knižničného fondu, medzinárodnú výmenu dokumentov, kontrolu dodávania povinných výtlačkov, akvizíciu domácej i zahraničnej periodickej literatúry a jej evidenciu,
- b) spracovanie všetkých získaných dokumentov,
- c) analytické spracovanie seriálov,
- d) vyraďovanie dokumentov z knižničného fondu, atď.;

3. oddelenie ekonomiky a prevádzky (3,5 zamestnanca):

- a) ekonomickú agendu súvisiacu s prevádzkou knižnice a so systémom Štátnej pokladnice,
- b) mzdovú a odvodovú agendu zamestnancov,
- c) správu všetkých objektov a ochranu majetku knižnice,
- d) prevádzku a údržbu motorových vozidiel, expedíciu a prísun poštových zásielok,
- e) hotovostné operácie knižnice, atď.;

4. oddelenie historických knižničných fondov (4 zamestnanci):

- a) budovanie historických knižničných fondov, ich odborné analytické spracovanie,
- b) edičnú, publikačnú činnosť a prezentáciu knižnice v oblasti dejín knižnej kultúry,

c) poskytovanie knižnično-informačných služieb súvisiacich s historickým knižničným fondom, atď.;

5. oddelenie informačných technológií (5 zamestnancov):

- zabezpečovanie systémovej analýzy knižničných procesov, rozvoj, údržbu a prevádzku počítačov, lokálnych sietí a pripojenia knižnice na internet,
- implementáciu, koordináciu nasadzovania a prevádzku knižnično-informačného systému a ďalšieho softvéru používaných vo všetkých organizačných útvaroch knižnice,
- dodržiavanie štandardov v oblasti IT, určuje pravidlá a režimy práce s prostriedkami IT, dodržiavanie licencií a zmlúv, atď.;

6. oddelenie knižnično-informačných služieb (10 zamestnancov):

- poskytovanie knižnično-informačných služieb v zmysle zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v platnom znení, realizáciu služieb všetkých študovní, prístup k internetu a elektronickým informačným zdrojom,
- poskytovanie konzultačných služieb a realizáciu informačnej výchovy, atď.;

7. oddelenie ochrany fondov (7 zamestnancov):

- správu, ochranu, prísun a odsun knižničného fondu ŠVK, starostlivosť o sklady,
- revíziu knižničného fondu,
- preventívnu starostlivosť o dokumenty, väzbu periodík, základnú ochranu historických tlačí, atď.;

8. útvar riaditeľa (2,5 zamestnanca):

- manažovanie knižnice v súlade s príslušnými právnymi predpismi,
- evidenciu písomností v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, správu archívu, spisového protokolu, evidenciu a správu majetku organizácie, prevádzka vzdelávacieho centra,
- realizáciu kontrolnej činnosti, ochrana osobných údajov
- správu agendy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, požiarnej ochrany, civilnej obrany a utajovaných skutočností,
- personálnu evidenciu a pracovnoprávnú agendu, vykonávanie úloh v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti o zamestnancov,
- zabezpečovanie právnych služieb,
- projektová činnosť všeobecne, riadenie a publicitu národného projektu počas udržateľnosti.

6.2 Stav zamestnancov

Závazný limit zamestnancov pre rok 2018 bol stanovený vo výške 44, priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov bol 42,8.

V roku 2018 (septembri a novembri) knižnica ukončila pracovný pomer s 2 zamestnancami, k 31.12.2018 sa skončil pracovný pomer ešte 1 zamestnanca. V novembri prijala do pracovného pomeru 1 zamestnanca. Na dohodu o vykonaní práce knižnica zamestnávala celkovo 17 zamestnancov, pričom predmetom dohôd bolo vypracovanie recenzentského posudku, resumé, jazyková korektúra a preklady resumé pri spracovaní edičných titulov, kontrola kvality metadát digitálnych kultúrnych objektov, lektorovanie vzdelávacieho podujatia „Vedecký brloh“ a vypracovanie monitorovacej správy projektu DICRK v rámci OPIS PO2. Práce na dohodu o pracovnej činnosti vykonávalo 6 zamestnancov (upratovacie práce, vykurovanie v zimnom období, spracovanie a odosielanie poštových zásielok).

Knižnica vlni zamestnávala 6 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou, 3 zamestnanci pracovali na skrátený pracovný úväzok. Priemerný vek zamestnancov bol 47,5 roka. Týždenný pracovný čas bol v zmysle prijatej kolektívnej zmluvy 37,5 hodiny.

Tabuľka 25 Limit zamestnancov - vývoj

Stav	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
fyzický	36	36	35	39	45	45	43	44	44	44
prepočítaný	35,5	35,7	34,7	37,3	44	44,9	42,4	43,1	43,6	42,8

Tabuľka 26 Veková štruktúra zamestnancov k 31.12.2018

18r.-25r.	26r.-30r.	31r.-35r.	36r.-40r.	41r.-45r.	46r.-50r.	51r.-55r.	56r.-60r.	nad 60r.
0	2	3	7	7	8	1	10	5

Tabuľka 27 Vzdelanostná štruktúra zamestnancov k 31.12.2018

Vysokoškolské (VŠ)	z toho VŠ knihovnícke	Úplné stredné odborné (ÚSO)	z toho ÚSO knihovnícke	Stredné odborné (SO)

26	6	13	1	4
----	---	----	---	---

Tabuľka 28 Kvalifikačná štruktúra zamestnancov k 31.12.2018

Zaradenie	Počet celkom	VŠ	USO	SO
vedúci zamestnanci	8	7	1	-
odborní knihovnícki zamestnanci	21	16	5	-
ostatní odborní zamestnanci	5	2	3	-
ekonomicko-administratívni zamestnanci	3	-	3	-
manuálne pracujúci zamestnanci	6	1	1	4
SPOLU	43	26	13	4

6.3 Priemerná mzda

Závazný ukazovateľ čerpania mzdových prostriedkov v pôvodnej výške 395 540 € bol zvýšený rozpočtovými opatreniami na **476 947 €**, tento limit bol dodržaný a **priemerná mesačná mzda pri fyzickom stave** počtu zamestnancov k 31.12.2018 činila **924 €** na zamestnanca, pri priemernom evidenčnom prepočítanom počte je dosiahnutá priemerná mzda vo výške 928 €. Zamestnanci boli odmeňovaní v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z. v novelizovanom znení a bol im poskytovaný základný tarifný plat, osobný príplatok, príplatok za riadenie, príplatok za zmenu, príplatok za vedenie vozidla, príplatok za nadčas u 1 zamestnanca a odmeny pri príležitosti letných dovolení a vianočných sviatkov.

Tabuľka 29 Vývoj priemernej mzdy v €

Priem. mzda	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
v SR	744	769	786	805	824	858	883	912	954	992*
v ŠVK	580	625	656	660	762	667	722	767	838	924

* 3. Q. 2018 (Zdroj: Štatistický úrad SR)

Priemerná mzda zamestnancov knižnice v roku 2018 bola na úrovni 93 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve. Pri pôvodnom limite mzdových prostriedkov valorizovanom o 4,8 % však predstavuje len 790 €, čo je necelých 79 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR. Aj preto bolo nevyhnutné riešiť nízky objem pridelených mzdových prostriedkov šetrením a následným preklasifikovaním bežných výdavkov.

6.4 Personálna politika, sociálna starostlivosť

V oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti knižnica umožnila zamestnancom reštauračné stravovanie poskytovaním stravovacích poukážok preventívne lekárske prehliadky a vstupné lekárske prehliadky nových zamestnancov.

Na rok 2018 bola **podpísaná Kolektívna zmluva** s odborovou organizáciou pôsobiacej v knižnici, v ktorej boli dohodnuté, resp. spresnené niektoré ustanovenia pracovného poriadku knižnice ako aj premietnuté ustanovenia Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa uzatvorenej pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme v platnom znení, napr. pružný pracovný čas, 7,5 hodinový pracovný čas, 5 dní dovolenky navyše, percentuálna úprava náhrad v čase pracovnej neschopnosti, podmienky tvorby a čerpania sociálneho fondu a pod.

V súlade s kolektívnou zmluvou a v záujme starostlivosti o psychickú pohodu zamestnancov sa v spolupráci s odborovou organizáciou uskutočnili:

1. **športovo-rekreačný deň na Kapušianskom hrade** pre všetkých zamestnancov (10.09.2018),
2. **výlet do Bardejovských kúpeľov** pre záujemcov z radov zamestnancov (24.08.2018),
3. **Mikulášske radovánky** – podujatie pre deti zamestnancov (07.12.2018).

6.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia, požiarne ochrana

Snaha knižnice v starostlivosti o zamestnancov bola orientovaná na vytvorenie lepších pracovných podmienok, čo sa prejavilo hlavne v skvalitnení pracovného prostredia dodržiavaním zákonných predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, požiarnej ochrany.

V oblasti **bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany** boli činnosti zabezpečované zmluvne prostredníctvom dodávateľských služieb realizované spoločnosťou Falck Fire Services, a.s. Bratislava, s ktorou knižnica opätovne uzatvorila zmluvu na poskytovanie uvedených služieb ešte začiatkom roka 2017 na 24 mesiacov. Počas roka boli vykonané úlohy, ktoré vyplývajú zo zákonných opatrení:

- a) aktualizácia a doplnenie predpísanej dokumentácie,
- b) vstupné školenia u novoprijatých zamestnancov,
- c) verejná komplexná previerka BOZP s opatreniami a ich následným odstránením,
- d) poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov v zmysle internej smernice,
- e) vypracovanie smerníc pre dodržiavanie základných povinností v oblasti BOZP v zmysle zákona č. 367/2001 Z. z.

V roku 2018 boli v oblasti **požiarnej ochrany** realizované úlohy v zmysle platných vyhlášok. Úlohy sa plnili najmä v týchto oblastiach:

1. aktualizácia a doplnenie predpísanej dokumentácie,
2. vstupné školenia novoprijatých zamestnancov,
3. revízia ručných hasiacich prístrojov a hydrantov,
4. kontrola depozitárov kníh a ostatných priestorov v rámci prevencie,
5. periodické školenie zamestnancov o ich povinnostiach pri vzniku požiaru a úlohy vyplývajúce z požiarnej poplachových smerníc a evakuačných plánov,
6. školenie členov protipožiarnej hliadky, ich pripravenosť preverená cvičným požiarom poplachom.

Dodávateľ v priebehu roka 2018 zabezpečil školenie pre 2 novoprijatých zamestnancov.

7. ZÁVER

Silné stránky

1. Štátna vedecká knižnica v Prešove patrí dlhodobo medzi inštitúcie, ktoré hľadajú **efektívitu v zavádzaní moderných informačných technológií**, na ktoré nadväzujú služby pre používateľa. RFID technológia, implementácii ktorej sa venuje posledných 6 rokov a ktorá je v poslednej fáze, zabezpečila lepšiu ochranu dokumentov knižničného fondu, uľahčila zamestnancom výkon viacerých pracovných procesov a používateľov ponúkla väčší komfort pri využívaní knižničných služieb.
2. Veľmi pozitívne možno hodnotiť fyzickú **návštevnosť realizovaných podujatí** a to najmä preto, že knižnica sa vlani zamerala na organizovanie špeciálnych podujatí, hoci je svojim poslaním zameraná na poskytovanie služieb pre odbornú a vedeckú verejnosť a podujatia s masovejším charakterom prenecháva skôr verejnej knižnici v regióne. V tomto trende plánuje pokračovať aj naďalej.
3. Treťou oblasťou, v ktorej knižnica dominuje, je oblasť **spracovania historických knižničných fondov**. To sa za posledné desaťročie odrazilo vo viacerých úspechoch knižnice: akreditácia na vedecko-výskumnú činnosť na poli dejín knižnej kultúry, vydanie zaujímavých odborných publikácií o historických tlačiach, vyhlasovanie vzácnych dokumentov za historický knižničný fond, mapovanie a spracovanie HKF aj mimo ŠVK, najmä tlačí 16. storočia. Odborné kapacity, ktoré knižnica má, sú natoľko erudované, že poskytujú odborné konzultácie v tejto oblasti aj pre iné kultúrne inštitúcie.

Slabé stránky

1. **Jednoznačne za najslabšiu stránku knižnice**, ktorá výrazne ovplyvňuje všetky činnosti knižnice, považujeme **jej nevyhovujúcu priestorovú situáciu**. V súčasnosti knižnica spravuje tri objekty, ale prevádzku má v štyroch objektoch. Štvrtý objekt, budova skladu KF, je prenajatý. Veľkým mínusom je nevhodné dispozičné riešenie pre knižničné účely a dislokácia jednotlivých prevádzok, čo spôsobuje výraznú stratu času pri presunoch zamestnancov a vyžaduje vysoké finančné výdavky na opravy a na prenájom.

Z pohľadu hospodárenia nie je prenájom priestorov ideálnym stavom, ale vzhľadom na absenciu iných riešení bol jediným možným. Rovnako ani prevádzka vlastných objektov nie je bezproblémová. Najväčším mínusom je **málo parkovacích miest**. Na Námestí mládeže sme vlani vytvorili 8 parkovacích miest, čo je maximum, ktoré sme vzhľadom na priestor mohli dosiahnuť, ale na Hlavnej ul. nemáme žiadne parkovacie miesta. Jedno miesto musíme prenájsť od vlastníka susedného objektu, aby aspoň slu-

žobné motorové vozidlá mohli na krátky čas parkovať. Situácia s parkovaním je teda komplikáciou nielen pre zamestnancov, ale aj pre návštevníkov, a to najmä pri realizovaných podujatiach, kedy návštevnosť jednoznačne stúpa.

Do budúca z hľadiska efektívnosti prevádzky a nadväzne aj vynakladania finančných prostriedkov je potrebné sa naozaj zamýšľať nad tým, ako zabezpečiť pre knižnicu vlastný priestor pre poskytovanie služieb a pre uloženie fondu. V tejto súvislosti je ideálnym riešením myšlienka **výstavby novej knižnice**, keďže stavebný pozemok knižnica stále má, alebo **zakúpenie dostatočne veľkého objektu** vo vhodnej lokalite **a jeho adaptácia** pre účely modernej knižnice. Za úvahu stojí **možné odkúpenie prenajímaného objektu**, ktorý už dnes spĺňa väčšinu podmienok pre dobrý depozit knižničného fondu.

2. Za **slabú stránku možno považovať mzdové ohodnotenie** zamestnancov knižnice, aj keď od 01.01.2019 došlo k zlepšeniu vďaka novele zákona o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Novela rieši navýšenie tarifných platov, na ktoré by mal v dostatočnom objeme nadväzovať rozpočet knižnice. Ten však nepostačuje vykryť aktuálnu mzdovú potrebu, a už vôbec nezohľadňuje motivačný faktor.

Mzda v knižnici bez inej formy mzdového ohodnotenia je nedostatočnou motiváciou pre prácu v knižnici, najmä ak nie je možné týmto spôsobom oceniť mimoriadne iniciatívnych a kreatívnych zamestnancov, ich kvalitu práce. V takejto situácii si nemôžeme dovoliť ani len uvažovať o ďalších benefitoch v sociálnej oblasti (napriek každoročným návrhom odborovej organizácie), napr. príspevkom na doplnkové dôchodkové sporenie (tzv. tretí pilier), pretože mzdový fond na to nestačí.

ŠTATISTIKA VÝKONOV ŠVK

Príloha

Ukazovateľ	Merná Jednotka	Skutočnosť' 2016	Skutočnosť' 2017	Skutočnosť' 2018
AKVIZÍCIA A SPRACOVANIE				
CELKOVÝ STAV FONDU	kn. j.	602 600	604 820	
Ročný prírastok , z toho:		12 200	12 700	13 055
– knihy	kn. j.	10 162	11 008	11 143
– periodické dokumenty		1 790	1 537	1 674
– špeciálne dokumenty		248	155	238
Ročný prírastok , z toho:		12 200	12 700	13 055
– nákup	kn. j.	4 818	6 129	5 668
– povinný výtlačok		4 779	4 239	4 481
– dary		2 396	2 162	2 106
– výmena		52	69	156
– digitálne kultúrne objekty		124	81	90
– vlastné publikácie		8	0	17
– bezodplatný prevod, náhrady		23	20	153
Úbytky knižničného fondu	kn. j.	180	7	16
Spracovanie nových prírastkov	záznamy	12 200	12 700	13 055
Analytické spracovanie	záznamy	1 416	1 619	1 504
Spracovanie HKF	tituly	1 515	1 200	1 003
Retrospektívne spracovanie	kn. j.	---	---	---
Edičná činnosť	tituly	3	5	3
KNIŽNIČNO-INFORMAČNÉ SLUŽBY				
REGISTROVANÍ POUŽÍVATELIA , z toho:		6 362	6 975	5 684
– aktívni používatelia		4 125	4 611	4 335
POČET NÁVŠTEVNÍKOV celkom, z toho:		376 603	399 121	363 251
– požičovňa	osoby	69 039	78 133	68 171
– študovne		7 467	6 075	5 583
– OPAC, webstránka, portál		298 411	312 309	283 726
– podujatia		1 686	2 604	5 771
VÝPOŽIČKY celkom, z toho:	kn. j.	269 259	269 924	251 513
– absenčné		228 018	224 654	208 035
– prezenčné		41 241	45 270	43 478

– MVS a MMVS spolu, v tom:		3 761	3 348	3 590
– iným knižniciam		3 192	2 833	2 983
– z iných knižníc		569	515	607
Podujatia pre verejnosť celkom, z toho:		147	174	174
– výstavy, besedy, prednášky	počet	55	84	85
– výstavy nových kníh		47	47	46
– informačná výchova		43	39	40
Odborné podujatia		2	4	3
OCHRANA FONDŮV				
Prijaté žiadanky celkom, v tom:	počet	84 200	80 724	71 798
– elektronickou poštou		79 887	78 869	70 809
– na historické dokumenty		2 648	1 395	826
Knihviazačské a knihárske práce , z toho:	počet	3 020	2 820	2 985
– oprava dokumentov	kn. j.	1 210	829	975
– väzba novín a časopisov	zv.	1 810	1 991	2 010
INFORMAČNÁ ČINNOSŤ				
Informačná a rešeršná činnosť celkom, z toho:		26 156	29 223	21 922
– bibliografické informácie	počet	12 483	15 821	8 632
– faktografické informácie		13 673	13 402	13 290
– rešerše		214	239	230
Reprografické služby pre používateľov	počet	24 586	24 172	16 887

Prešov, 20. február 2019

Mgr. Valéria Zavadská, riaditeľka